

Bruxelles, 7.7.2025
COM(2025) 420 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Evaluarea din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu

Punerea în aplicare a politicilor de mediu pentru prosperitate și securitate

{SWD(2025) 300 final} - {SWD(2025) 301 final} - {SWD(2025) 302 final} -
{SWD(2025) 303 final} - {SWD(2025) 304 final} - {SWD(2025) 305 final} -
{SWD(2025) 306 final} - {SWD(2025) 307 final} - {SWD(2025) 308 final} -
{SWD(2025) 309 final} - {SWD(2025) 310 final} - {SWD(2025) 311 final} -
{SWD(2025) 312 final} - {SWD(2025) 313 final} - {SWD(2025) 314 final} -
{SWD(2025) 315 final} - {SWD(2025) 316 final} - {SWD(2025) 317 final} -
{SWD(2025) 318 final} - {SWD(2025) 319 final} - {SWD(2025) 320 final} -
{SWD(2025) 321 final} - {SWD(2025) 322 final} - {SWD(2025) 323 final} -
{SWD(2025) 324 final} - {SWD(2025) 325 final} - {SWD(2025) 326 final}

Cuprins

I. Rolul punerii în aplicare în legislația și politica de mediu ale UE	2
1. Obiective și provocări	2
2. Rolul EIR în coordonarea punerii în aplicare.....	3
3. Lacune semnificative în materie de punere în aplicare și de investiții.....	5
4. Punerea în aplicare integrală, la timp, echitabilă și eficientă din punctul de vedere al costurilor este esențială	7
5. Factori-cheie ai unei bune puneri în aplicare	8
6. Concluzii	12
II. Stadiul punerii în aplicare a legislației și politicii de mediu ale UE	13
1. Economia circulară și deșeurile.....	13
2. Reducerea la zero a poluării, inclusiv a substanțelor chimice.....	17
3. Natura și biodiversitatea.....	30
4. Acțiunile climatice	34
5. Guvernanța	37
6. Finanțarea	41

Prezenta evaluare din 2025 a punerii în aplicare a politicilor de mediu (EIR) – a patra de când Comisia a început acest proces în 2016¹ – este un raport periodic privind stadiul punerii în aplicare a legislației și politicilor de mediu ale Uniunii Europene (UE). Acest pachet EIR cuprinde prezenta comunicare, axată pe tendințele la nivelul UE, și 27 de rapoarte privind stadiul punerii în aplicare în fiecare stat membru. Rapoartele respective recomandă, de asemenea, adoptarea de către fiecare stat membru a unor „acțiuni prioritare”.

I. Rolul punerii în aplicare în legislația și politica de mediu ale UE

1. Obiective și provocări

Schimbările climatice, poluarea și pierderea biodiversității se numără printre riscurile cele mai grave și urgente în prezent, atât la nivel mondial, cât și în UE, și sunt exacerbate de utilizarea nedurabilă a resurselor². Legislația și politica UE în domeniul mediului vizează abordarea acestor riscuri, iar în ultimul deceniu s-au înregistrat îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește punerea lor în aplicare. Indicatorii la nivelul UE referitori la rata de utilizare circulară a materialelor și la productivitatea resurselor arată progrese în tranziția statelor membre către o economie circulară. Calitatea aerului – și beneficiile aferente pentru sănătate – s-au îmbunătățit, de asemenea, în mod substanțial. Atât emisiile industriale, cât și frecvența accidentelor industriale au scăzut considerabil. De asemenea, s-a înregistrat o creștere importantă a zonelor protejate în întreaga UE, ceea ce plasează Uniunea pe calea cea bună către atingerea obiectivului prevăzut în Cadrul global pentru biodiversitate de a proteja din punct de vedere juridic 30 % din terenuri. De asemenea, obiectivele climatice ale UE pentru 2030 pot fi realizate³. În același timp, există în continuare lacune în materie de punere în aplicare. În unele domenii este necesar să se accelereze ritmul progreselor pentru a se reduce prejudiciile actuale și costurile asociate, pentru a se atinge obiectivele pentru 2050 stabilite în cel de al optulea program de acțiune pentru mediu (PAM) al UE⁴ și pentru a se răspunde preocupărilor cetățenilor.

Toate acestea ar trebui realizate recunoscând în același timp că **durabilitatea și competitivitatea merg mână în mână**. Obiectivul este de a se asigura că decarbonizarea și protecția naturii conduc la o economie circulară și competitivă, care să dea înapoi naturii mai

¹ A se vedea comunicarea Comisiei din 2016 care anunța evaluarea cu regularitate a punerii în aplicare a politicilor de mediu: [„Realizarea beneficiilor politicilor de mediu ale UE prin intermediul unei evaluări periodice a punerii lor în aplicare” \[COM\(2016\) 316 final, 27.5.2016\]](#). A se vedea, de asemenea, [pagina web care prezintă toate edițiile EIR](#). Până în prezent, Comisia a adoptat pachete EIR o dată la doi până la trei ani, în 2017, 2019 și 2022.

² [JRC, „Cross-border and emerging risks in Europe”](#) (Riscuri transfrontaliere și emergente în Europa), 2024, documentul JRC137818; [Forumul Economic Mondial, „Global Risks Report”](#) (Raportul privind riscurile mondiale), 2025; [Trust et al., „Planetary Solvency – Finding our balance with nature – Global risk management for human prosperity”](#) (Solvabilitate planetară – Atingerea unui echilibru cu natura – Gestionarea globală a riscurilor pentru prosperitate umană), University of Exeter, 2025; [AEM, „Editorial — Time to speed up towards a sustainable and resilient Europe”](#) (Editorial – Este timpul să accelerăm către o Europă durabilă și rezilientă), 24 septembrie 2024; [AEM, „Editorial — Why Europe needs to stay the course to sustainability in a changing world”](#) (Editorial – De ce Europa trebuie să rămână pe calea durabilității într-o lume în schimbare), 16 decembrie 2024; [Raportul AEM din 2025 privind starea mediului, prevăzut pentru 30 septembrie 2025](#); [Richardson et al., „Earth beyond six of nine planetary boundaries”](#) (Pământul: dincolo de șase din cele nouă limite planetare), Sci. [Adv.](#) **9**, 2023.

³ Comunicarea intitulată „Realizarea obiectivelor Uniunii în materie de energie și climă pentru 2030”, 27 mai 2025, COM(2025) 274.

⁴ [Al optulea program de acțiune pentru mediu \(JO C 114, 12.4.2022, p. 22\)](#).

mult decât ia de la aceasta⁵. **Pentru a atinge acest obiectiv, punerea în aplicare și simplificarea sunt esențiale.**

Dezastrele și riscurile ecologice repetate și conexe – cum ar fi inundațiile, secetele, incendiile și bolile zoonotice – arată că protecția mediului este o chestiune de securitate. De exemplu, protejarea naturii înseamnă asigurarea serviciilor ecosistemice în valoare de 234 de miliarde EUR pe care natura le oferă în prezent economiei noastre⁶, reducerea poluării îmbunătățește sănătatea oamenilor, gestionarea apei și starea naturii, iar economia circulară reduce poluarea cauzată de extracție și deșeuri și îmbunătățește utilizarea eficientă a resurselor (inclusiv utilizarea eficientă a apei) și, prin urmare, securitatea economică⁷. Standardele înalte de mediu stimulează inovarea din sectorul privat – sectorul european al tehnologiilor curate competitiv la nivel mondial – care este, de asemenea, un factor-cheie al tranziției verzi, atât în UE, cât și la nivel mondial⁸. În concluzie, **politica de mediu este un factor-cheie al competitivității UE.**

Atingerea acestor obiective necesită o abordare coerentă, pe termen lung, bine finanțată și care să vizeze întreaga societate, atât la nivelul UE, cât și la nivelul statelor membre. Fiecare actor trebuie să își îndeplinească rolul.

2. Rolul EIR în coordonarea punerii în aplicare

Responsabilitatea principală pentru punerea în aplicare pe teren a legislației și politiciii de mediu ale UE le revine statelor membre⁹. Comisia sprijină eforturile de punere în aplicare ale statelor membre în multe moduri: de exemplu, prin dialoguri politice și tehnice, prin furnizarea de orientări cu privire la interpretarea dispozițiilor legislative relevante, prin furnizarea de finanțare din partea UE, de exemplu prin intermediul LIFE, al fondurilor de coeziune și regionale, al politiciii agricole comune și al Mecanismului de redresare și reziliență și prin furnizarea de asistență tehnică (cunoștințe, bune practici, formare)¹⁰.

Atunci când este necesar, Comisia ia, de asemenea, măsuri de asigurare a respectării legislației prin intermediul cazurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, în calitate sa de gardian al tratatelor¹¹. Rolul Comisiei de asigurare a respectării legislației și rolul său în

⁵ [„Pactul pentru o industrie curată: o foaie de parcurs comună pentru competitivitate și decarbonizare” \[COM\(2025\) 85 final, 26.2.2025\].](#)

⁶ [Eurostat, „Accounting for ecosystems and their services in the European Union”](#) (Contabilizarea ecosistemelor și a serviciilor acestora în Uniunea Europeană), 2021.

⁷ [O Strategie europeană pentru reziliența în domeniul apei, 4 iunie 2025, COM\(2025\) 280.](#)

⁸ [„O Busolă pentru competitivitatea UE” \[COM\(2025\) 30 final, 29.1.2025\]; „Pactul pentru o industrie curată: o foaie de parcurs comună pentru competitivitate și decarbonizare” \[COM\(2025\) 85 final, 26.2.2025\].](#) [Orientările politice ale Comisiei pentru perioada 2024-2029;](#) [Agenda strategică 2024-2029 a Consiliului;](#) [BEI, „Financing and commercialisation of cleantech innovation”](#) (Finanțarea și comercializarea inovării în tehnologia curată), 2024.

⁹ Articolul 4 alineatul (3) din TUE și articolul 197 alineatul (1) din TFUE.

¹⁰ Articolul 197 alineatul (2) din TFUE: „Uniunea poate sprijini eforturile statelor membre pentru îmbunătățirea capacității lor administrative de punere în aplicare a dreptului Uniunii. Această acțiune poate consta, în special, în facilitarea schimburilor de informații și de funcționari publici, precum și în sprijinirea programelor de formare.”

¹¹ Articolul 17 din TUE și articolele 258-260 din TFUE; [Comunicarea Comisiei intitulată „Legislația UE: o mai bună aplicare pentru obținerea unor rezultate mai bune” \(JO C18/10, 19.1.2017\);](#) [Comunicarea](#)

orientarea finanțării UE către prioritățile de mediu în statele membre sunt complementare. În anumite condiții, finanțarea din partea UE poate fi utilizată pentru a preveni neîndeplinirea obligațiilor sau pentru a pune capăt unei astfel de situații. În schimb, cazurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în materie de mediu acționează ca un stimulent puternic pentru direcționarea finanțării din partea UE către soluționarea acestora.

EIR este un instrument suplimentar de monitorizare și sprijinire a punerii în aplicare.

- **Monitorizarea punerii în aplicare.** EIR face un bilanț al stadiului actual al punerii în aplicare a legislației și a politicii UE în statele membre, utilizând date și metode armonizate pentru a permite analize comparative și comparații între statele membre și în timp. EIR se bazează pe date provenite, printre altele, de la Comisie, de la Agenția Europeană de Mediu (AEM) și de la autoritățile naționale. EIR sensibilizează autoritățile statelor membre și publicul larg cu privire la cele mai importante lacune și nevoi în materie de punere în aplicare și de investiții în toate domeniile majore ale legislației și politicii de mediu ale UE: economia circulară și deșeurile, reducerea la zero a poluării, natura și biodiversitatea, clima, guvernanta și finanțarea¹².
- **Sprijinirea punerii în aplicare.** EIR identifică bunele practici și provocările din statele membre și recomandă îmbunătățiri și soluții, precum și „acțiuni prioritare”. Acest lucru ajută factorii de decizie din statele membre și din cadrul Comisiei să acorde prioritate resurselor, cum ar fi fondurile UE și asistența tehnică, atunci când pun în aplicare legislația de mediu a UE. Acest lucru este deosebit de relevant în contextul următorului buget al UE (cadrul financiar multianual)¹³. Pentru a monitoriza și a sprijini punerea în aplicare, prezenta comunicare privind EIR conține anexe care prezintă o imagine de ansamblu a tuturor acțiunilor prioritare, per domeniu și per stat membru, precum și un tablou de bord care prezintă o evaluare pozitivă, neutră sau negativă, per domeniu și per stat membru, în ceea ce privește stadiul punerii în aplicare a legislației de mediu. EIR evidențiază stadiul actual al punerii în aplicare, precum și tendințele aferente, în timp ce acțiunile prioritare și tabloul de bord se axează pe acțiunile necesare în prezent.

EIR este un instrument de politică prin intermediul căruia se oferă o imagine a stadiului punerii în aplicare a legislației de mediu în statele membre. Constatările sale nu au consecințe juridice asupra drepturilor și obligațiilor Comisiei sau ale statelor membre. EIR nu afectează competențele Comisiei de a evalua respectarea de către statele membre a legislației UE, de exemplu în cadrul acțiunilor în constatarea neîndeplinirii obligațiilor.

Prin identificarea problemelor și furnizarea de soluții, EIR va fi instrumentul central de sprijinire a dialogurilor de punere în aplicare și de informare a rapoartelor anuale privind

[Comisiei intitulată „Asigurarea respectării dreptului Uniunii pentru o Europă care răspunde așteptărilor”, 13.10.2022; Raportul anual privind monitorizarea aplicării dreptului UE.](#)

¹² Mai multe acte legislative ale UE în domeniul mediului, adoptate din 2019 până în prezent în temeiul programului legislativ al Pactului verde european, au intrat în vigoare abia după elaborarea acestei EIR sau vor intra în vigoare în viitor. Acest lucru este valabil, de exemplu, pentru Directiva revizuită privind epurarea apelor uzate urbane, Directiva revizuită privind calitatea aerului înconjurător, Regulamentul privind restaurarea naturii, Regulamentul UE privind combaterea defrișărilor. Din motive de claritate, acestea sunt menționate în textul prezentei comunicări privind EIR și în rapoartele de țară EIR, după caz, însă prezenta EIR nu evaluează respectarea de către statele membre a legislației respective.

¹³ [Comunicarea Comisiei intitulată „Calea către următorul cadru financiar multianual” \[COM\(2025\) 46 final, 11.2.2025\].](#)

progresele înregistrate în ceea ce privește asigurarea respectării legislației și punerea în aplicare, în lumina obiectivului de simplificare¹⁴. **Punerea în aplicare și simplificarea merg mână în mână, deoarece au același obiectiv: atingerea obiectivelor într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor.** În sfârșit, prin identificarea acțiunilor prioritare pe termen scurt și mediu, EIR facilitează punerea în aplicare a celui de al optulea program de acțiune pentru mediu (PAM) și contribuie la exercițiul semestrului european.

3. Lacune semnificative în materie de punere în aplicare și de investiții

Prezenta EIR stabilește stadiul punerii în aplicare a legislației și politicii de mediu ale UE

- pentru fiecare domeniu tematic, pentru întreaga UE, în partea a II-a a prezentei comunicări;
- pentru fiecare stat membru, în fiecare domeniu tematic, în rapoartele de țară individuale care însoțesc prezenta comunicare.

EIR prezintă progresele înregistrate în ceea ce privește utilizarea resurselor și circularitatea, un aer și o apă mai curate, zonele naturale protejate și clima. Cu toate acestea, statele membre nu și-au îndeplinit încă toate obligațiile care le revin în temeiul legislației de mediu a UE¹⁵.

Lacunele în materie de punere în aplicare vizează toate domeniile legislației de mediu a UE și toate statele membre, în grade diferite (a se vedea lista acțiunilor prioritare din anexa 1). Dintre cele 96 de acțiuni prioritare recomandate statelor membre, 22 se referă la economia circulară și la deșeurile, 36 se referă la apă și la poluare, 28 se referă la natură și la biodiversitate, 9 se referă la cazuri de guvernare iar o acțiune se referă la finanțare.

Autoritățile naționale și instanțele naționale, care sunt principalele responsabile de punerea în aplicare a dreptului Uniunii, au depus eforturi pentru a pune în aplicare și a asigura respectarea normelor de mediu ale UE, cu sprijinul Comisiei. Cu toate acestea, numărul semnificativ de acțiuni în instanță, de cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, de cereri și de plângeri care sunt legate de mediu, atât la nivel național, cât și la nivelul UE reflectă nivelul insuficient de punere în aplicare a legislației de mediu a UE. **În unele cazuri, există diferențe semnificative între regiunile din cadrul unui singur stat membru.**

Atunci când identifică o situație de neîndeplinire a obligațiilor care se încadrează în prioritățile sale în materie de asigurare a respectării legislației și care nu este soluționată rapid prin contacte bilaterale, Comisia poate lua măsuri de asigurare a respectării legislației în temeiul articolului 258 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). **În peste 90 % din astfel de situații, respectivul caz de constatare a neîndeplinirii obligațiilor este închis fără sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE)¹⁶. Acest lucru arată**

¹⁴ [Comunicarea Comisiei intitulată „O Europă mai simplă și mai rapidă: comunicare privind punerea în aplicare și simplificarea” \[COM\(2025\) 47, 11.2.2025\].](#)

¹⁵ A se vedea rapoartele de țară aferente EIR din 2025 și [evaluarea la jumătatea perioadei a celui de al optulea plan de acțiune pentru mediu](#). A se vedea, de asemenea, [JRC, „Delivering the EU Green Deal – Progress towards targets”](#) (Punerea în aplicare a Pactului verde european – progrese în direcția atingerii obiectivelor), 2025.

¹⁶ [Comisia, „Stocktaking report on the Commission working methods for monitoring the application of EU law”](#) (Raportul de evaluare a metodelor de lucru ale Comisiei în ceea ce privește monitorizarea aplicării dreptului Uniunii), 14.7.2023.

că, adesea, Comisia și statul membru în cauză sunt de acord cu privire la interpretarea normelor și la măsurile necesare pentru a asigura conformitatea. Cu toate acestea, este posibil ca respectivul cost al degradării mediului să fi persistat luni și, uneori, ani.

La 2 aprilie 2025, erau în desfășurare **309 cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor** în ceea ce privește legislația de mediu a UE, exceptând legislația privind clima. Această cifră reprezintă aproximativ 19 % din volumul total de cazuri ale Comisiei în toate domeniile dreptului Uniunii. Din aceste 309 cazuri,

- 24 % se referă la cazuri privind economia circulară și deșeurile, 45 % se referă la cazuri privind reducerea la zero a poluării, 24 % se referă la cazuri privind natura și biodiversitatea și 7 % se referă la cazuri privind guvernanta;
- 5 % se referă la **necomunicare** (necomunicarea către Comisie a normelor naționale de transpunere a directivelor UE), 25 % se referă la **neconformitate** (neasigurarea faptului că normele naționale transpun directivele UE în mod corect, clar și precis) și 70 % se referă la **aplicarea necorespunzătoare** (neîndeplinirea obligațiilor de fond prevăzute în legislația UE, cum ar fi obiectivele de mediu);
- în 62 de cazuri (20 % din cele 309 cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor privind legislația de mediu a UE), Curtea a pronunțat o **hotărâre pe care statul membru nu a respectat-o încă**.

În unele cazuri, Comisia poate solicita Curții de Justiție să impună o sumă forfetară și/sau penalități cu titlu cominatoriu unui stat membru pentru nerespectarea unei hotărâri anterioare a Curții de Justiție. În domeniul legislației de mediu a UE, cinci state membre plătesc în prezent penalități la bugetul UE, deoarece nu au atins încă nivelul de conformitate. Tabelul 1 de mai jos enumeră penalitățile plătite definitiv după ce aplicarea lor a devenit posibilă datorită Tratatului de la Maastricht din 1992, deși, în practică, toate aceste penalități au fost dispuse și plătite în ultimii 15 ani. **În total, aceste penalități se ridică la aproape 1,2 miliarde EUR.**

Tabelul 1 – Sumele forfetare și penalitățile cu titlu cominatoriu totale plătite de statele membre în temeiul articolului 260 din TFUE în cazurile de neconformitate în domeniul mediului în curs, la 2 aprilie 2025

<i>Statul membru</i>	<i>Suma totală plătită – EUR</i>
Italia	806 399 685
Grecia	232 962 511
Spania	90 510 924
Irlanda	17 225 744
România	8 000 400
Total	1 155 099 265

Pe lângă lacunele în materie de punere în aplicare, există un deficit de investiții între cheltuielile actuale de mediu ale statelor membre și nivelul cheltuielilor care este necesar pentru a elimina lacunele în materie de punere în aplicare. Acest „deficit de investiții” se ridică la 122 de miliarde EUR pe an, ceea ce reprezintă 0,8 % din PIB-ul UE¹⁷. Deficitul variază considerabil de la un stat membru la altul, de la 0,1 % la 2,9 % din PIB-ul național. 48 % din acest deficit de investiții se referă la poluare, inclusiv la gestionarea apei. Natura și biodiversitatea reprezintă 30 %. Economia circulară și deșeurile acoperă restul de 22 %. Aceste estimări ale deficitului de investiții nu includ investițiile necesare în atenuarea schimbărilor climatice și în adaptarea la acestea.

4. Punerea în aplicare integrală, la timp, echitabilă și eficientă din punctul de vedere al costurilor este esențială

Punerea în aplicare este o prioritate-cheie a Comisiei. Recenta comunicare intitulată „O Europă mai simplă și mai rapidă” reamintește importanța unor măsuri rapide și ferme de asigurare a respectării normelor, precum și necesitatea Comisiei „[de a continua] să își aplice abordarea strategică, acordând prioritate încălcărilor care au impactul cel mai mare asupra intereselor publice și economice”¹⁸.

În plus, din cauza lacunelor în materie de punere în aplicare în domeniul legislației de mediu a UE, UE suportă în prezent costuri mari de nepunere în aplicare, cum ar fi decesele premature – unul din zece decese în UE poate fi legat de poluare¹⁹ –, costul bolilor, inclusiv costurile asistenței medicale și pierderea productivității, costurile de curățare și servicii ecosistemice reduse²⁰.

Având în vedere aceste tipuri de costuri în cele trei domenii principale ale legislației de mediu a UE – economia circulară și deșeurile, reducerea la zero a poluării și natura/biodiversitatea – un studiu recent a constatat că **valoarea costului nepunerii în**

¹⁷ Sursa: calcule DG Mediu, 2025.

¹⁸ [Comunicarea Comisiei intitulată „O Europă mai simplă și mai rapidă: comunicare privind punerea în aplicare și simplificarea” \[COM\(2025\) 47, 11.2.2025\].](#)

¹⁹ [AEM/JRC, Al doilea raport prospectiv și de monitorizare privind reducerea la zero a poluării – 2025.](#)

²⁰ Serviciile ecosistemice sunt serviciile pe care natura le oferă în prezent economiei noastre în mod gratuit – de exemplu, controlul eroziunii, calitatea solului, controlul temperaturii, protecția împotriva inundațiilor, stocarea apei, polenizarea și stocarea carbonului. BCE a estimat că aproape 75 % din împrumuturile bancare acordate întreprinderilor din zona euro sunt acordate întreprinderilor care depind în mare măsură de cel puțin un serviciu ecosistemic. A se vedea [Frank Elderson, „Taking account of nature, naturally”](#) (Să ținem seama de natură într-un mod natural), 19.11.2024. Înlocuirea serviciilor ecosistemice este foarte dificilă sau foarte costisitoare. Rețeaua băncilor centrale și a autorităților de supraveghere pentru ecologizarea sistemului financiar (*Network of Central Banks and Supervisors for Greening the Financial System – NGFS*) evidențiază efectele macroeconomice ale serviciilor ecosistemice reduse. A se vedea [NGFS, „Nature-related Financial Risks: a Conceptual Framework to guide Action by Central Banks and Supervisors”](#) (Riscuri financiare legate de natură: un cadru conceptual de orientare a acțiunii băncilor centrale și a autorităților de supraveghere), iulie 2024. A se vedea, de asemenea, [declarația Comisiei privind necesitatea de a lua de urgență măsuri la nivelul UE pentru a conserva natura și a proteja biodiversitatea cu scopul de a evita dispariția speciilor \[2024/2995\(RSP\)\], 18.12.2024; Mundaca și Heintze, „Banking on ecosystem services”](#) (Valorificarea serviciilor ecosistemice), Ecological Economics, volumul 224, 2024; [IPBES, „Nexus Assessment Report”](#) (Raport privind legăturile cauzale), 16.12.2024 și [IPBES, „Transformative Change Report”](#) (Raport privind schimbările transformatoare), 18.12.2024.

aplicare depline a legislației și a politicii de mediu a UE se ridică la cel puțin 180 de miliarde EUR pe an²¹.

Cu alte cuvinte, costul pentru UE al lacunelor în materie de punere în aplicare este de 180 de miliarde EUR pe an, pe când remedierea situației ar necesita costuri mai mici decât această valoare (122 de miliarde EUR pe an). Aceasta înseamnă că punerea în aplicare integrală, la timp și eficientă din punctul de vedere al costurilor a legislației de mediu a UE este o investiție, deoarece abordarea consecințelor degradării mediului este mult mai costisitoare, iar aceste consecințe au loc în prezent.

5. Factori-cheie ai unei bune puneri în aplicare

Punerea în aplicare a legislației și a politicii de mediu a UE necesită un efort susținut, bazat pe planificare pe termen lung, o bună bază de cunoștințe, cooperarea cu autoritățile regionale și locale, o infrastructură și o finanțare substanțiale și implicarea părților interesate.

Având în vedere experiența Comisiei în discutarea punerii în aplicare cu statele membre în cadrul cazurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, al cererilor de finanțare și al cererilor de asistență tehnică, se pot identifica **cinci factori-cheie care fac diferența între o bună punere în aplicare și o punere în aplicare deficitară.**

Factorii respectivi sunt: (1) integrarea obiectivelor de mediu în politicile publice, prin dialoguri politice și opțiuni privind partajarea costurilor de punere în aplicare între părțile interesate, (2) finanțarea, (3) capacitatea administrativă, în special pentru a asigura planificarea și coordonarea corespunzătoare, (4) datele digitale și (5) rolul participării publicului la procesul decizional în domeniul mediului și accesul la justiție.

Toate părțile interesate – de la Comisie la statele membre, autoritățile regionale și locale, sectorul privat, societatea civilă și gospodăriile – au propriul rol în urmărirea interesului lor comun în ceea ce privește punerea în aplicare a politicilor de mediu.

Integrarea obiectivelor de mediu în politicile publice, prin dialoguri politice și opțiuni privind partajarea costurilor de punere în aplicare între părțile interesate

Experiența punerii în aplicare arată că este esențial să se asigure o integrare suficientă a politicii de mediu în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor publice într-un mod sistematic, în amonte și transversal. Aceasta înseamnă, de exemplu, să se țină seama de impactul politicilor publice, al bugetului și al economiei asupra mediului și, în cele din urmă, asupra sănătății umane și a securității. Această relație funcționează, de asemenea, în sens invers: este esențial să se țină seama de impactul mediului asupra politicilor publice, a bugetului și a economiei.

Un alt aspect al integrării mediului se referă la partajarea costurilor de punere în aplicare între părțile interesate. Acest lucru necesită decizii politice corecte, oportune și stabile. De exemplu, politica privind aerul, natura și apa impune obligații diferitelor părți interesate, cum ar fi sectorul public, industria, agricultura și gospodăriile. Reconcilierea restaurării naturii, a agriculturii, a locuințelor, a industriei și a energiei durabile necesită decizii privind exploatarea terenurilor. Fiecare stat membru poate decide să partajeze costurile de punere în aplicare între părțile interesate, ținând seama de propria sa situație – la

²¹ [Studiul realizat de Logika Group/EMRC/RPA Europe, aprilie 2025](#). Aceasta include obiective stabilite în strategii și planuri de acțiune și exclude legislația și politica din domeniul climei.

nivel național și, uneori, la nivel regional și local – pentru a obține echilibrul corect. Acest lucru necesită dialoguri și consultări timpurii și ample, cu recunoașterea intereselor comune, precum și cadre juridice stabile și previzibile, care să nu riște să fie anulate de instanțe.

De exemplu, Acordul din 2024 privind Danemarca verde este o realizare de referință în acest sens. Acest compromis politic amplu – cu sprijinul părților interesate din domeniul agriculturii și al mediului, al altor părți interesate și al majorității partidelor politice – prevede în special o taxă pe emisiile provenite de la animale, varul agricol și turbăriile drenate utilizate în scopuri agricole și convertirea a aproximativ 400 000 de hectare de teren agricol în natură și păduri în Danemarca²².

În schimb, cu cât întârzierea în abordarea problemelor de mediu este mai mare, cu atât se acumulează mai multe costuri de mediu, până când acestea devin atât de mari încât necesită acțiuni drastice pe termen scurt, care pot provoca o opoziție puternică din partea părților interesate afectate. În astfel de scenarii, este probabil ca lipsa de acțiune sau acțiunea tardivă în domeniul mediului să declanșeze acțiuni în instanță, care să provoace întârzieri suplimentare și să reducă posibilitățile de dialog politic și de soluționare a situației.

Finanțarea

Unul dintre principalii factori determinanți strategici ai punerii în aplicare a politicilor de mediu este finanțarea. În prezent, statele membre nu utilizează în mare măsură taxele de mediu. Statele membre pot analiza în continuare modalitățile de orientare a alegerilor întreprinderilor și consumatorilor, aducând în același timp venituri fiscale care ar putea fi utilizate pentru a aborda deficitul de investiții. Ponderea veniturilor din taxele de mediu în PIB a variat în 2022 în UE de la 0,9 % (Irlanda) la 5,6 % (Grecia)²³.

Taxele, schemele de răspundere extinsă a producătorilor și alte mecanisme ar putea fi utilizate pentru o mai bună punere în aplicare a principiului „poluatorul plătește”. Atragerea finanțării private necesită stimulente adecvate, de exemplu încurajarea întreprinderilor să evalueze în mod corespunzător serviciile ecosistemice și să plătească pentru acestea²⁴.

În plus, statele membre realizează cheltuieli dăunătoare mediului la niveluri semnificative, cum ar fi subvențiile pentru combustibilii fosili²⁵. Acest lucru duce la diferite tipuri de cheltuieli publice care funcționează în scopuri transversale, reducând astfel eficiența cheltuielilor și încetinind tranziția verde. Atât prezentul pachet EIR, cât și pachetul privind semestrul european din 2024 recomandă reducerea cheltuielilor dăunătoare mediului.

²² Ministerul pentru tranziția verde din Danemarca, [„Bred politisk aftale om Den Grønne Trepert”](#), 18.11.2024.

²³ Sursa: [Statistici fiscale de mediu – Statistici explicate – Eurostat](#).

²⁴ Inclusiv prin intermediul viitoarei foi de parcurs a Comisiei privind creditele pentru natură.

²⁵ [Jan Nill, Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare, Comisia Europeană, „Fossil Fuel Subsidies in EU Member States – Trends and Analytical Challenges”](#) (Subvențiile pentru combustibilii fosili – Tendințe și provocări analitice), Documentul de discuție nr. 214, 2024.

Cheltuielile ar trebui, de asemenea, canalizate către cercetarea și dezvoltarea ecologice, deoarece acestea pot accelera în mod semnificativ progresele tehnologice și adoptarea pe piață, reducând costurile punerii în aplicare a politicilor de mediu²⁶.

Capacitatea administrativă

Punerea în aplicare a politicilor de **mediu necesită personal, competențe, bugete, date și digitalizare adecvate la nivel național, regional și local. Scopul îmbunătățirii capacității administrative în domeniul mediului este de a obține rezultate – cum ar fi decizii administrative și judiciare sau infrastructură – în mod eficient și rapid.** Acest lucru este în beneficiul sectorului public și privat și, în cele din urmă, al mediului și al sănătății și securității umane. Acest lucru trebuie să fie susținut de colectarea și monitorizarea adecvată a datelor, de organisme de aplicare a legii cu competențe de inspecție și de poliție, procurori și instanțe specializate.

Comisia sprijină statele membre în acest sens prin finanțare din partea UE și prin inițiativa ComPAct, instrumentul de sprijin tehnic și programele TAIEX de consolidare a capacităților și de asistență tehnică (a se vedea partea II, secțiunea 5 de mai jos)²⁷. Numărul de cereri de asistență tehnică din partea statelor membre depășește în mod constant resursele disponibile și demonstrează interesul și utilitatea acestor instrumente în ceea ce privește posibila abordare și sprijinire a capacității administrative din statele membre.

Capacitatea administrativă în scopul punerii în aplicare a politicilor de mediu necesită, de asemenea, o planificare și o coordonare adecvate. Acest lucru necesită o planificare coerentă pe termen lung pentru a identifica legăturile dintre diferite domenii de politică. De exemplu, o centrală electrică sau un incinerator supradimensionat pe bază de lemn poate avea un impact semnificativ asupra mediului. În schimb, un singur proiect poate crea sinergii, promovând în același timp mai multe obiective de mediu. De exemplu, restaurarea zonelor umede poate contribui în același timp la sechestrarea carbonului, la protecția împotriva inundațiilor și la refacerea speciilor.

În consecință, o abordare mai integrată și holistică – de exemplu, care să reunească autoritățile din diferite domenii de politică sau regiuni – tinde să fie pe termen mai lung, mai incluzivă, mai coerentă, mai eficace și mai eficientă²⁸. În schimb, abordările compartimentate și fragmentate tind să fie pe termen mai scurt, contradictorii (sau redundante) și sunt mai susceptibile de a fi vizate de interese speciale.

²⁶ Pactul pentru cercetare și inovare în Europa (2021) reafirmă necesitatea unui obiectiv de investiții de 3 % din PIB pentru cercetare și inovare. Acest lucru a fost reamintit, printre altele, în concluziile Consiliului European din 17-18 aprilie 2024. A se vedea, de asemenea, [studiul ECORYS/Ramboll, „The economic and competitive benefits of environmental policy”](#) (Beneficiile economice și competitive ale politicii de mediu), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2024.

²⁷ A se vedea [comunicarea Comisiei intitulată „Consolidarea spațiului administrativ european \(ComPAct\)”, 25.10.2023, \[COM\(2023\) 667 final\], pagina principală a instrumentului de sprijin tehnic și pagina principală a TAIEX.](#)

²⁸ A se vedea, de exemplu, [Scientific Advice Mechanism, „One Health governance in the European Union”](#) (O guvernare în domeniul sănătății în Uniunea Europeană), 2024, paginile 13-14 privind „abordarea integrată” și [raportul IPBES privind legăturile cauzale, 2024](#), care se referă la „guvernarea fragmentată a biodiversității, a apei, a alimentelor, a sănătății și a schimbărilor climatice, cu instituții și actori diferiți, care lucrează adesea la agende politice deconectate și compartimentate, ceea ce duce la obiective contradictorii și la dublarea eforturilor”.

De exemplu, înainte de autorizarea activităților cu un impact semnificativ probabil asupra mediului, toate aspectele de mediu relevante ar trebui evaluate în mod sistematic pentru a preveni și a reduce riscurile pentru mediu. **Dacă sunt bine concepute și puse în aplicare – cu un calendar adecvat, cunoștințe și resurse umane și digitale –, evaluările impactului asupra mediului și procesul de autorizare pot fi rapide și aliniate la obiectivul privind competitivitatea.** În 2022, Comisia a furnizat recomandări și orientări care au contribuit la simplificarea și accelerarea procesului de autorizare a proiectelor din domeniul energiei din surse regenerabile și continuă să ofere sprijin statelor membre în acest sens²⁹.

Punerea în aplicare a politicii naționale de mediu la nivel regional și local trebuie, de asemenea, sprijinită. Acest lucru necesită o coordonare verticală între autoritățile naționale, regionale și locale („gubernanță pe mai multe niveluri”). În unele state membre, autoritățile regionale sau locale au competența de a lua măsuri de protecție a mediului, dar nu dispun întotdeauna de personalul, competențele și bugetele necesare. Agențiile naționale de mediu joacă un rol de sprijin prin furnizarea de cunoștințe, asistență tehnică sau servicii de coordonare, însă acest lucru este uneori insuficient pentru a asigura acțiuni prompte și eficiente la nivel local.

Datele digitale

Un alt factor-cheie al punerii în aplicare a politicilor de mediu este disponibilitatea și utilizarea datelor digitale. Datele privind starea mediului și politica de mediu sunt esențiale pentru a sprijini procesul decizional și cunoștințele științifice, pentru a monitoriza progresele și pentru a permite evaluarea comparativă, evaluarea politicilor și responsabilitatea. Acest lucru necesită colectarea, analizarea și diseminarea de date care sunt ușor de găsit, accesibile, interoperabile și reutilizabile și care au un nivel adecvat de granularitate, frecvență și ușurință în utilizare³⁰. Estonia se remarcă în mod deosebit pentru utilizarea aprofundată și pe scară largă a datelor digitale în scopul monitorizării mediului, inclusiv al gestionării deșeurilor.

În ceea ce privește statele membre, punerea în aplicare deplină a Directivei privind informațiile despre mediu reprezintă nivelul minim strict necesar în acest sens, însă utilizarea mai multor date de mai bună calitate sprijină punerea în aplicare a politicilor de mediu în ansamblu. Datele digitale provenite în urma utilizării unor tehnologii care evoluează rapid, cum ar fi tehnologiile de observare a Pământului și sistemul Copernicus în general, oferă noi oportunități de asigurare a conformității cu legislația de mediu într-un mod mai eficient³¹. De asemenea, este important să se îmbunătățească seturile de date existente. De exemplu, Comisia a remarcat recent „progresele insuficiente ale statelor membre în ceea ce privește digitalizarea datelor privind apa”³². În acest sens, este important să se găsească echilibrul

²⁹ [Recomandarea Comisiei privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică \[C\(2022\) 3219 final, 18.5.2022\]](#) și [Orientările pentru statele membre privind bunele practici de accelerare a procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și de facilitare a contractelor de achiziție de energie electrică \[SWD\(2022\) 149 final, 18.5.2022\]](#).

³⁰ [Al optulea program de acțiune pentru mediu](#), articolul 3 litera (y); [Evaluarea la jumătatea perioadei a celui de al optulea program de acțiune pentru mediu](#), punctul 3.7.

³¹ A se vedea <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC140211>.

³² [Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul European referitor la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa \(2000/60/CE\) și a Directivei privind inundațiile \(2007/60/CE\) \[COM\(2025\) 2 final, 4.2.2025\]](#).

corect între disponibilitatea datelor și protecția secretelor de afaceri sau a procedurilor confidențiale ale autorităților publice.

Participarea publicului la procesul decizional în domeniul mediului și accesul la justiție

În sfârșit, lacunele în materie de punere în aplicare arată că participarea publicului la procesul decizional în domeniul mediului la nivel național și accesul la justiție în instanțele naționale nu au fost suficiente. Asigurarea eficacității acestor instrumente este o componentă-cheie a punerii în aplicare a politicilor de mediu.

Părțile interesate joacă un rol semnificativ în ceea ce privește contribuția cu fapte și evaluări la procesul decizional în domeniul mediului, în cadrul procedurii stabilite în temeiul Directivei privind evaluarea impactului asupra mediului și al Directivei privind evaluarea strategică de mediu. Părțile interesate joacă un rol la fel de important în asigurarea respectării legislației de mediu a UE prin intermediul instanțelor naționale. Directiva nouă privind infracțiunile împotriva mediului și evaluarea Directivei privind răspunderea pentru mediu înconjurător pun bazele unei eficiențe sporite a căilor de atac și a sancțiunilor.

În ceea ce privește statele membre, este esențial să se pună în aplicare Directiva revizuită privind infracțiunile împotriva mediului, să se sporească gradul de descurajare prin inspecții și sancțiuni și să mențină organisme de aplicare a legii care dispun de resurse adecvate, precum și poliție, procurori și instanțe specializate.

În ceea ce privește Comisia, prioritatea este de a continua să sprijine organismele naționale de aplicare a legii și organismele judiciare prin informare, formare și schimb de bune practici. O altă prioritate este îmbunătățirea cadrului juridic privind drepturile atacabile, accesul la justiție și sancțiunile din legislația sectorială. De exemplu, Directiva privind calitatea aerului înconjurător și Directiva privind emisiile industriale, recent revizuite, reflectă îmbunătățiri în acest sens³³. În sfârșit, Comisia și-a finalizat evaluarea Directivei privind răspunderea pentru mediu înconjurător în aprilie 2025 (a se vedea mai jos, partea II.5).

6. Concluzii

Legislația și politica de mediu ale UE contribuie la prosperitatea, competitivitatea și securitatea UE și sunt esențiale pentru realizarea dezvoltării sale durabile. Comisia va continua să îmbunătățească punerea în aplicare a legislației și a politicii de mediu ale UE prin sprijinirea statelor membre cu capacitate tehnică și finanțare, precum și prin simplificare și asigurarea respectării legislației, după caz.

S-a înregistrat o îmbunătățire semnificativă în ceea ce privește punerea în aplicare în unele domenii ale legislației și politicii de mediu în UE, cu efecte directe asupra salvării de vieți omenești și a evitării costurilor. Cu toate acestea, ritmul progreselor ar trebui să se accelereze pentru a îndeplini cerințele legislației de mediu a UE și obiectivele pentru 2030 și 2050 stabilite în cel de al optulea program de acțiune pentru mediu. Aceste obiective reflectă evaluările științifice, precum și angajamentele internaționale ale UE.

³³ [Directiva \(UE\) 2024/2881 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa \(reformare\) \(JO L, 2024/2881, 20.11.2024\);](#) [Directiva \(UE\) 2024/1785 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 de modificare a Directivei 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale \(prevenirea și controlul integrat al poluării\) și a Directivei 1999/31/CE a Consiliului privind depozitele de deșeurii \(JO L, 2024/1785, 15.7.2024\).](#)

Până când statele membre ale UE nu elimină lacunele în materie de punere în aplicare, acestea suportă costuri substanțiale aferente nepunerii în aplicare – cel puțin 180 de miliarde EUR pe an, fără a lua în considerare legislația și politica în domeniul climei. Acesta reprezintă costul pierderilor de vieți omenești, al bolilor, al asistenței medicale, al activităților de curățare și al serviciilor ecosistemice reduse. El nu include alte costuri mai puțin cuantificabile, cum ar fi degradarea statului de drept și a condițiilor de concurență echitabile. În mod esențial, costul punerii în aplicare este mult mai mic decât costul nepunerii în aplicare. Punerea în aplicare este o investiție solidă.

Punerea în aplicare a politicilor de mediu în statele membre ar putea fi îmbunătățită printr-o mai bună integrare a obiectivelor de mediu în politicile publice, prin dialoguri politice și opțiuni privind partajarea costurilor de tranziție între părțile interesate, prin finanțare, printr-o mai bună capacitate administrativă, prin utilizarea eficace a datelor digitale și prin participarea publicului și accesul la justiție în legătură cu aspecte de mediu. Toate segmentele societății – cum ar fi administrațiile naționale și regionale, autoritățile locale, sectorul privat și societatea civilă în general – au un interes comun în utilizarea acestor pârghii pentru a simplifica punerea în aplicare a politicilor de mediu și pentru a le face mai eficiente din punctul de vedere al costurilor.

II. Stadiul punerii în aplicare a legislației și politicii de mediu ale UE

1. Economia circulară și deșeurile

Context: obiective și tendințe pe termen lung, indicatori-cheie și acte legislative esențiale în acest domeniu

Astfel cum s-a subliniat în Busola pentru competitivitate și în Comunicarea privind Pactul pentru o industrie curată³⁴, competitivitatea UE, creșterea ocupării forței de muncă, securitatea economică, reziliența, neutralitatea climatică și durabilitatea generală a mediului se bazează pe utilizarea eficientă și circulară a resurselor. Practicile circulare contribuie la reducerea costurilor pentru întreprinderile producătoare din UE, care, în general, cheltuiesc de peste două ori mai mult pentru materiale decât pentru forța de muncă sau energie. Reutilizarea și reciclarea, cu reducerea în același timp a depozitării deșeurilor, sunt esențiale pentru economisirea energiei, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, reducerea poluării, creșterea securității aprovizionării cu materii prime și reducerea dependenței UE de importurile din țări din afara UE. Acestea creează locuri de muncă la nivel local și stimulează inovarea în domeniul noilor tehnologii pentru gestionarea durabilă a produselor și a materialelor.

Prezenta EIR raportează cu privire la punerea în aplicare de către statele membre a cadrului de politică al UE pentru tranziția către o economie circulară, astfel cum este prevăzut în Planul de acțiune privind economia circulară din 2020³⁵. Scopul său este de a extinde soluțiile circulare pentru ca produsele sustenabile să devină norma, pentru a transforma deșeurile în valoare economică și pentru a se concentra asupra lanțurilor valorice esențiale. Aceasta introduce un set de acțiuni legislative și fără caracter legislativ de-a lungul întregului ciclu de

³⁴ [„O Busolă pentru competitivitatea UE” \[COM\(2025\) 30 final, 29.1.2025\]; „Pactul pentru o industrie curată: o foaie de parcurs comună pentru competitivitate și decarbonizare” \[COM\(2025\) 85 final, 26.2.2025\].](#)

³⁵ [„Un nou Plan de acțiune privind economia circulară – Pentru o Europă mai curată și mai competitivă” \[COM\(2020\) 98 final, 11.3.2020\].](#)

viață al produselor și de-a lungul lanțurilor valorice. Printre acestea se numără, de exemplu, Regulamentul privind proiectarea ecologică a produselor sustenabile³⁶, care va introduce cerințe de performanță și de informare în funcție de grupa de produse. Au fost introduse inițiative specifice pentru lanțurile valorice esențiale datorită potențialului lor de a îmbunătăți circularitatea. Printre acestea se numără, de exemplu, Strategia UE pentru textilele sustenabile și circulare³⁷, Regulamentul privind bateriile³⁸ și Regulamentul privind ambalajele și deșeurile de ambalaje³⁹.

În acest context, politica UE în domeniul deșeurilor urmărește să contribuie la economia circulară prin extragerea de resurse de înaltă calitate din deșuri, inclusiv materii prime critice. Principalul obiectiv al politicii UE în domeniul deșeurilor este de a proteja mediul și sănătatea umană de efectele negative ale generării și gestionării deșeurilor.

Printre principalele acte legislative din acest domeniu se numără Directiva-cadru privind deșeurile⁴⁰, Directiva privind depozitele de deșuri⁴¹, Regulamentul privind bateriile și deșeurile de baterii⁴², propunerea de regulament privind vehiculele scoase din uz care înlocuiește directiva actuală⁴³, Directiva privind deșeurile de echipamente electrice și electronice⁴⁴ și Regulamentul privind transferurile de deșuri⁴⁵. Normele de gestionare a deșeurilor sunt stabilite în aceste acte legislative și în alte acte legislative privind poluanții

³⁶ [Regulamentul \(UE\) 2024/1781 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică pentru produsele sustenabile, de modificare a Directivei \(UE\) 2020/1828 și a Regulamentului \(UE\) 2023/1542 și de abrogare a Directivei 2009/125/CE \(JO L, 2024/1781, 28.6.2024\).](#)

³⁷ [Strategia UE pentru textilele sustenabile și circulare \[COM\(2022\) 141 final, 30.3.2022\].](#)

³⁸ [Regulamentul \(UE\) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și deșeurile de baterii, de modificare a Directivei 2008/98/CE și a Regulamentului \(UE\) 2019/1020 și de abrogare a Directivei 2006/66/CE \(JO L 191, 28.7.2023, p. 1\).](#)

³⁹ [Regulamentul \(UE\) 2025/40 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 decembrie 2024 privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, de modificare a Regulamentului \(UE\) 2019/1020 și a Directivei \(UE\) 2019/904 și de abrogare a Directivei 94/62/CE \(JO L, 2025/40, 22.1.2025\).](#)

⁴⁰ [Directiva 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive \(JO L 312, 22.11.2008, p. 3\).](#)

⁴¹ [Directiva 1999/31/CE a Consiliului din 26 aprilie 1999 privind depozitele de deșuri \(JO L 182, 16.7.1999, p. 1\), astfel cum a fost modificată.](#)

⁴² [Regulamentul \(UE\) 2023/1542 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind bateriile și deșeurile de baterii, de modificare a Directivei 2008/98/CE și a Regulamentului \(UE\) 2019/1020 și de abrogare a Directivei 2006/66/CE \(JO L 191, 28.7.2023, p. 1\).](#)

⁴³ [Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind cerințele de circularitate pentru proiectarea vehiculelor și gestionarea vehiculelor scoase din uz, de modificare a Regulamentelor \(UE\) 2018/858 și 2019/1020 și de abrogare a Directivelor 2000/53/CE și 2005/64/CE \[COM\(2023\) 451 final\].](#)

⁴⁴ [Directiva 2012/19/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice \(DEEE\) \(JO L 197, 24.7.2012, p. 38\).](#)

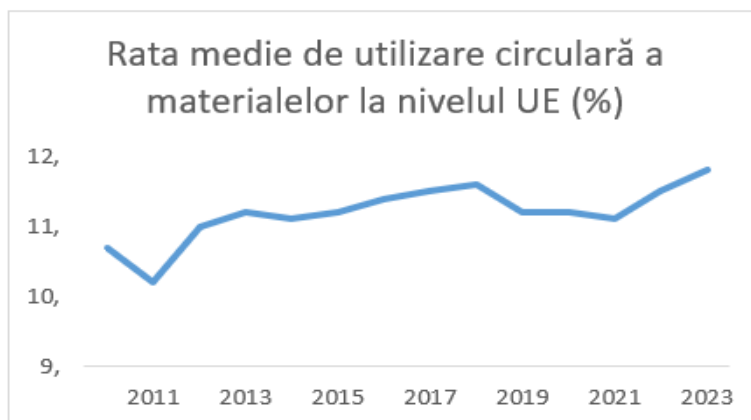
⁴⁵ [Regulamentul \(UE\) 2024/1157 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 privind transferurile de deșuri, de modificare a Regulamentelor \(UE\) nr. 1257/2013 și \(UE\) 2020/1056 și de abrogare a Regulamentului \(CE\) nr. 1013/2006 \(JO L, 2024/1157, 30.4.2024\).](#)

organici persistenți, deșeurile periculoase, reciclarea navelor, deșeurile miniere și deșeurile de uleiuri lubrifiante⁴⁶.

Deși nu există niciun indicator cuprinzător pentru tranziția către o economie circulară, printre indicatorii-cheie se numără rata de utilizare circulară a materialelor, care măsoară proporția materiilor prime secundare la nivelul cererii de materii prime din UE, și productivitatea resurselor, care măsoară produsul intern brut (PIB) generat per unitate de material intern consumat (a se vedea figurile de mai jos). Indicatorii-cheie pentru deșeuri sunt cifrele privind generarea de deșeuri, precum și ratele de reciclare și ratele de depozitare a deșeurilor.

Cifre-cheie la nivelul UE

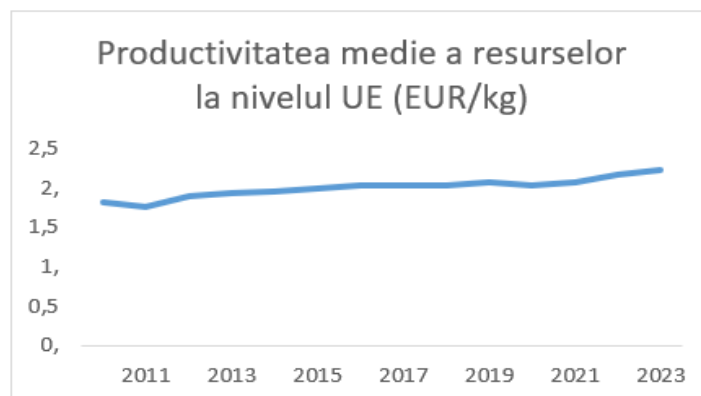
Figura 1

Sursa: Eurostat, „Circular material use rate” (Rata de utilizare circulară a materialelor), env_ac_cur, ultima actualizare la 13 noiembrie 2024, informații accesate la 10 decembrie 2024,

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_ac_cur/default/table?lang=en.

Figura 2

⁴⁶ A se vedea https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling_en.

Sursa: Eurostat, „Resource productivity” (Productivitatea resurselor), env_ac_rp, ultima actualizare la 7 august 2024, informații accesate la 10 decembrie 2024, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_ac_rp/default/table?lang=en.

Constatări principale

- Statele membre înregistrează progrese ușoare în tranziția lor către o economie circulară. Figura 1 arată că, între 2020 și 2023, rata de utilizare circulară a materialelor la nivelul UE a crescut de la 11,2 % la 11,8 %, în timp ce obiectivul stabilit în Planul de acțiune privind economia circulară este de a se dubla rata circularității din 2020 până în 2030, până la 22,4 %. În consecință, sunt necesare mai multe eforturi în acest sens, în special pentru a introduce măsuri de circularitate în amonte de-a lungul lanțului valoric⁴⁷, punând accentul pe reducerea generării de deșeurii și pe reutilizarea materialelor.
- Unele state membre și regiuni se află în avangarda tranziției în ceea ce privește indicatorii de circularitate și măsurile puse în aplicare, în timp ce altele au rămas în urmă.
- Tranziția circulară este imperios necesară, în special în mediul construit⁴⁸, pentru a reduce impactul (în principal consumul de resurse și deșeurile), menținând în același timp valoarea produselor și a activelor în cadrul sistemului și creând beneficii de mediu, economice și sociale suplimentare⁴⁹.
- În pofida unei creșteri a reciclării și a unei scăderi a depozitelor de deșeurii municipale, multe state membre riscă să nu atingă obiectivul pentru 2025 privind „pregătirea pentru reutilizare” și reciclarea deșeurilor municipale (55 %), obiectivul pentru 2025 privind reciclarea deșeurilor de ambalaje (65 %) și obiectivul pentru 2035 privind depozitele de deșeurii municipale (10 %). Rata de reciclare a deșeurilor, cu excepția mineralelor majore, nu a înregistrat progrese semnificative în ultimele două decenii.
- Statele membre ar trebui să se asigure că dispun de programe naționale actualizate de prevenire a generării de deșeurii în ceea ce privește deșeurile nereciclabile. Multe dintre acestea au adoptat recent și pun în aplicare reforme în materie de deșeurii care urmăresc creșterea ratelor de reciclare. Ratele ridicate de captare și calitatea colectării separate sunt condiții prealabile esențiale pentru pregătirea pentru reutilizare și reciclare.
- Este necesar să se utilizeze întregul spectru de măsuri economice – cum ar fi stimulentele și investițiile – pentru a reduce depozitarea și incinerarea deșeurilor. Sunt necesare investiții pentru a dezvolta o infrastructură de gestionare a deșeurilor care să sprijine performanța în materie de prevenire, reutilizare și reciclare, în special pentru deșeurile biologice și materialele plastice, și pentru a introduce sisteme-depozit pentru ambalaje.

⁴⁷ Acest lucru se reflectă și în raportul special privind economia circulară al Curții de Conturi Europene („Raportul special 17/2023: Economia circulară – Tranziție lentă în statele membre, în pofida acțiunii UE”, 3.7.2023), care a identificat un decalaj în ceea ce privește progresele înregistrate de statele membre în pofida acțiunii UE și a solicitat o mai bună monitorizare a tranziției statelor membre către economia circulară, o analiză a motivelor pentru utilizarea scăzută a finanțării din partea UE pentru proiectarea circulară și luarea în considerare a posibilităților de creștere a stimulentele în acest sens.

⁴⁸ [Orientările în materie de investiții aferente noului Bauhaus european.](#)

⁴⁹ [Orientările în materie de investiții aferente noului Bauhaus european](#), pagina 172.

Exemple de bune practici

- În Estonia, se va lansa în 2025 un sistem digital în timp real care vizează datele privind deșeurile și trasabilitatea acestora⁵⁰. Sistemul va permite întreprinderilor să trimită electronic seturi de date privind deșeurile către autoritățile guvernamentale naționale, reducând astfel sarcina administrativă. De asemenea, se preconizează că această inițiativă va sprijini asigurarea respectării legislației și elaborarea de politici.
- Polonia a adoptat o scutire parțială de la plata taxei pentru deșeuri⁵¹ pentru proprietarii care compostează deșeurile la domiciliu. Acest lucru încurajează compostarea la domiciliu și îmbunătățește monitorizarea deoarece, pentru a beneficia de această scutire, compostarea la domiciliu trebuie raportată municipalității de către gospodării.

2. Reducerea la zero a poluării, inclusiv a substanțelor chimice

Al doilea raport prospectiv și de monitorizare privind reducerea la zero a poluării⁵² demonstrează în mod clar că progresele înregistrate în ceea ce privește obținerea unui aer curat, a unei ape curate și a unui sol curat sunt insuficiente. Având în vedere legislația nouă și revizuită adoptată în ultimii ani, atingerea acestor obiective trebuie să se concentreze asupra punerii în aplicare.

A. Apa

Context: obiective și tendințe pe termen lung, indicatori-cheie și acte legislative esențiale în acest domeniu

Protecția resurselor de apă și a ecosistemelor dependente de apă, precum și disponibilitatea unei surse de apă curată sunt fundamentale pentru viața umană, pentru economie (întrucât apa sprijină toate sectoarele economice) și pentru mediu. Politica UE în domeniul apei este cuprinzătoare: acesta vizează calitatea și cantitatea apei și stabilește obligații pentru autoritățile competente și pentru industria apei⁵³. Strategia europeană pentru reziliența în domeniul apei⁵⁴ se bazează pe soliditatea politicii existente și o dezvoltă pentru ca economia, societatea și natura UE să devină mai reziliente la riscurile legate de apă. În plus, reziliența în domeniul apei este o componentă-cheie a competitivității UE. O economie inteligentă în ceea ce privește apa, care își menține industria de vârf a apei, va permite UE să își atingă ambițiile economice și de mediu, menținându-și în același timp autonomia strategică.

Principalele acte legislative ale UE în acest domeniu sunt Directiva-cadru privind apa (DCA)⁵⁵ și directivele sale derivate privind apele de suprafață și subterane, Directiva privind inundațiile⁵⁶, Regulamentul privind reutilizarea apei⁵⁷, Directiva privind apa potabilă⁵⁸,

⁵⁰ A se vedea <https://realtimeeconomy-bsr.eu>.

⁵¹ Monitorul Oficial al Poloniei din 2019, act nr.1579, cu modificările ulterioare, disponibil la <https://dziennikustaw.gov.pl/DU/rok/2019/pozycja/1579>.

⁵² https://environment.ec.europa.eu/strategy/zero-pollution-action-plan/zero-pollution-targets_en.

⁵³ A se vedea https://environment.ec.europa.eu/topics/water_en.

⁵⁴ [O Strategie europeană pentru reziliența în domeniul apei, 4 iunie 2025, COM\(2025\) 280.](#)

⁵⁵ [Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei \(JO L 327, 22.12.2000, p. 1\).](#)

⁵⁶ [Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații \(JO L 288, 6.11.2007, p. 27\).](#)

Directiva privind apa pentru scăldat⁵⁹, Directiva privind nitrații⁶⁰, Directiva privind epurarea apelor uzate urbane⁶¹ și Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin” (DCSMM)⁶². Din diferitele evaluări efectuate până în prezent reiese că directivele referitoare la apă sunt, în linii mari, adecvate scopului, dar că este necesar să se îmbunătățească punerea lor în aplicare. Directiva privind apa potabilă și Directiva privind epurarea apelor uzate urbane au fost revizuite în 2020 și, respectiv, în 2024.

O dată la șase ani, statele membre trebuie să raporteze Comisiei cu privire la planurile lor de management al bazinelor hidrografice și cu privire la planurile lor de gestionare a riscului de inundații. Comisia a evaluat cel de al treilea ciclu al planurilor de management al bazinului hidrografic și cel de al doilea ciclu al planurilor de gestionare a riscului de inundații, care acoperă perioada 2022-2027 și care trebuiau să fie prezentate până în martie 2022 și să facă obiectul unui raport către Parlamentul European și Consiliu în februarie 2025⁶³.

Cifre-cheie la nivelul UE

Starea corpurilor de apă din UE nu s-a îmbunătățit în mod semnificativ dacă se au în vedere cifrele agregate. Există în mod clar reduceri pozitive ale anumitor presiuni în cazurile în care statele membre și-au majorat cheltuielile cu apa sau au înregistrat progrese semnificative în punerea în aplicare a altor acte legislative relevante. În ceea ce privește corpurile de apă subterană, marea majoritate prezintă o stare cantitativă și chimică bună, cu o tendință pozitivă de la ultimul ciclu de raportare (figurile 5 și 6 de mai jos). În schimb, apele de suprafață se află într-o situație extrem de critică. Mai puțin de jumătate (39,5 %) din corpurile de apă de suprafață din UE evaluate se află într-o stare ecologică bună și mai puțin de o treime (26,8 %) se află într-o stare chimică bună (figurile 3 și 4 de mai jos)⁶⁴.

⁵⁷ [Regulamentul \(UE\) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei \(JO L 177, 5.6.2020, p. 32\).](#)

⁵⁸ [Directiva \(UE\) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman \(reformare\) \(JO L 435, 23.12.2020, p. 1\).](#)

⁵⁹ [Directiva 2006/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE \(JO L 64, 4.3.2006, p. 37\).](#)

⁶⁰ [Directiva Consiliului 91/676/CEE din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole \(JO L 375, 31.12.1991, p. 1\).](#)

⁶¹ [Directiva 91/271/CEE a Consiliului din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale \(JO L 135, 30.5.1991, p. 40\).](#)

⁶² [Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin \(Directiva-cadru „Strategia pentru mediul marin”\) \(JO L 164, 25.6.2008, p. 19\).](#)

⁶³ A se vedea https://environment.ec.europa.eu/topics/water/water-framework-directive/implementation-reports_en.

⁶⁴ Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul European referitor la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa (2000/60/CE) și a Directivei privind inundațiile (2007/60/CE) - Al treilea set de planuri de gestionare a bazinelor hidrografice - Al doilea set de planuri de gestionare a riscurilor de inundații [COM(2025) 2 final, 4.2.2025].

Figura 3: Modificarea stării ecologice a corpurilor de apă de suprafață din UE din primul, al doilea și al treilea set de planuri de management al bazinelor hidrografice (respectiv 2009, 2015, 2022)

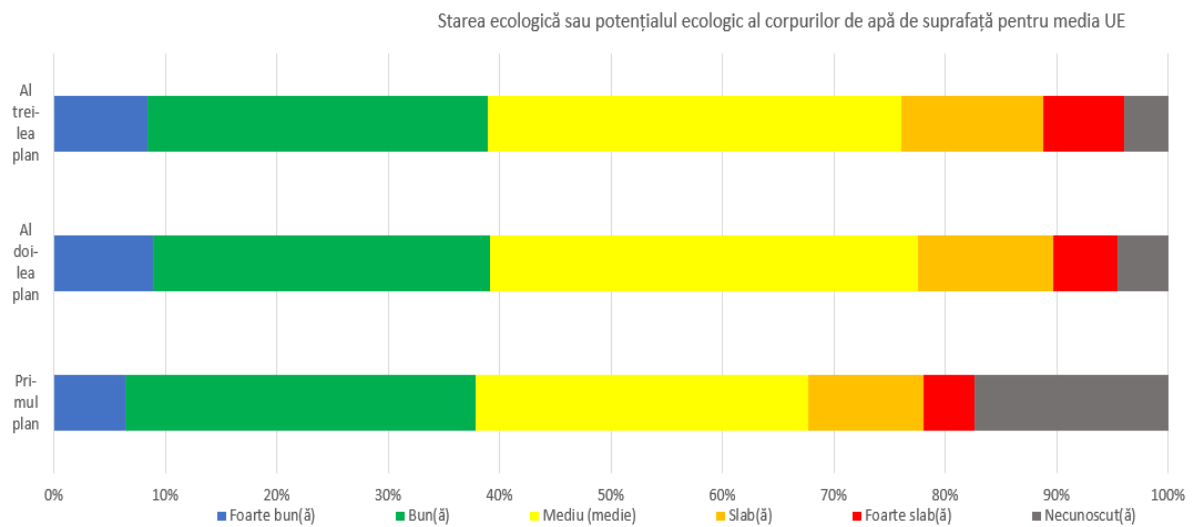

Figura 4: Modificarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață din UE din primul, al doilea și al treilea set de planuri de management al bazinelor hidrografice (respectiv 2009, 2015, 2022)

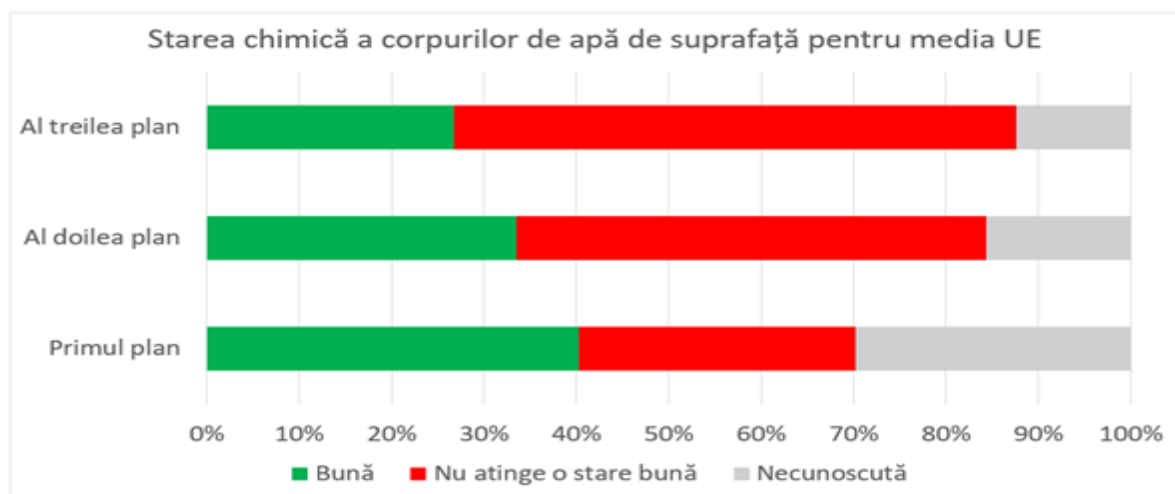

Figura 5: Modificarea stării cantitative a corpurilor de apă subterană din UE din primul, al doilea și al treilea set de planuri de management al bazinelor hidrografice (respectiv 2009, 2015, 2022)

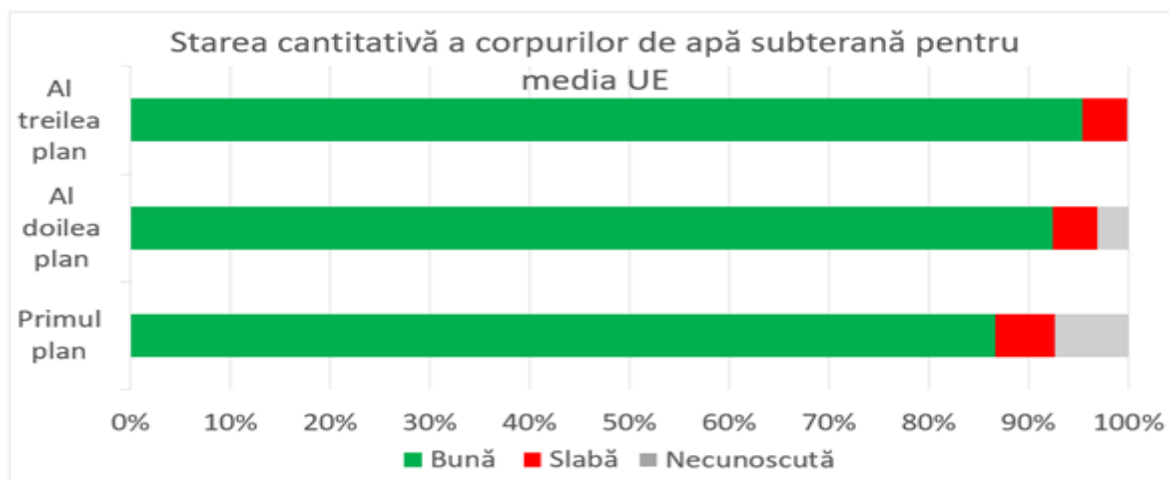
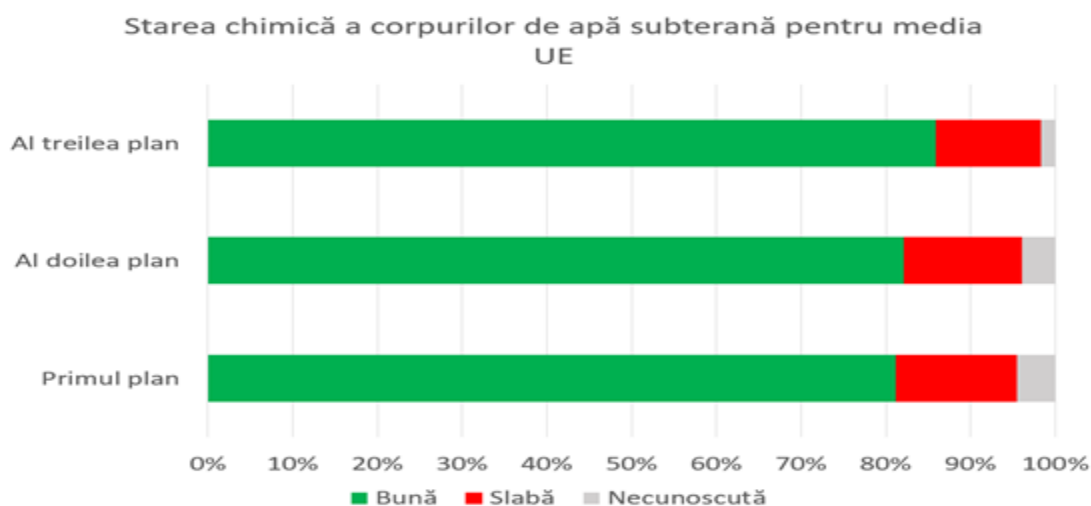

Figura 6: Modificarea evaluării stării chimice a corpurilor de apă subterană din UE din primul, al doilea și al treilea set de planuri de management al bazinelor hidrografice

Constatări principale

- Raportul Comisiei privind cel de al treilea set de planuri de management al bazinelor hidrografice acoperă 20 de state membre, întrucât celelalte șapte state membre nu și-au prezentat raportările la timp. Cu toate acestea, raportul acoperă aproximativ 90 % din corpurile de apă de suprafață și de apă subterană din UE (adică aproximativ 97 000 de corpuri de apă de suprafață și 15 000 de corpuri de apă subterană).
- Nivelul de cunoaștere al statelor membre cu privire la starea corpurilor de apă a crescut, înregistrându-se ameliorări ale acoperirii geografice a sistemelor de monitorizare, ale numărului de elemente biologice și chimice acoperite în ceea ce privește calitatea apei, precum și ale numărului de substanțe prioritare monitorizate. Cu toate acestea, există diferențe mari între practicile statelor membre și persistă lacune majore în ceea ce privește monitorizarea stării ecologice.

- Procentul scăzut de corpuri de apă de suprafață aflate într-o stare chimică bună (sub 30 %) se datorează în mare parte substanțelor „persistente, bioacumulative și toxice omniprezente” (PBT-uri omniprezente), fără de care 81 % din corpurile de apă de suprafață ar fi atins o stare chimică bună.
- Din previziunile statelor membre reiese deja în mod clar că respectarea deplină a obiectivelor DCA până în 2027 nu va fi realizată prin programul de măsuri stabilit în cel de al treilea set de planuri de management al bazinelor hidrografice. Prin urmare, statele membre ar trebui să își sporească nivelul de ambiție și să accelereze acțiunile de reducere a decalajului în materie de conformitate. Abordarea deficitelor semnificative de finanțare și o mai bună integrare a apei în alte politici relevante vor fi deosebit de importante. Statele membre ar trebui, de asemenea, să pună în aplicare măsuri suplimentare pentru a reduce presiunile persistente existente asupra mediului, pe baza unor analize solide ale lacunelor, în special pentru a reduce poluarea cu nutrienți și pesticide, pentru a îmbunătăți continuitatea râurilor și condițiile hidromorfologice, pentru a combate captările excesive legale și ilegale și pentru a promova utilizarea eficientă a apei.
- Toate statele membre, la diferite niveluri, se confruntă cu probleme legate de poluarea cu nutrienți, inclusiv din agricultură. Acestea ar trebui să își intensifice eforturile pentru a reduce și mai mult poluarea apelor subterane cu nitrați proveniți din agricultură și eutrofizarea prin includerea unor măsuri adecvate în planurile lor de acțiune, asigurându-se că zonele vulnerabile la nitrați sunt desemnate în mod corect și în timp util.
- În pofida unor progrese, apele uzate urbane nu sunt colectate și epurate încă așa cum ar trebui în multe state membre, iar majoritatea acestora se confruntă cu acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor⁶⁵, în timp ce unele dintre acestea plătesc sancțiuni financiare⁶⁶. Pentru înregistrarea de progrese, statele membre trebuie să acorde prioritate investițiilor în sisteme de colectare a apelor uzate și în stații de epurare a acestora, inclusiv prin intermediul fondurilor din cadrul politicii de coeziune și al împrumuturilor acordate de Banca Europeană de Investiții. Directiva privind epurarea apelor uzate urbane a fost revizuită în 2024 pentru a consolida standardele de epurare existente și pentru a institui o nouă epurare suplimentară a micropoluantilor din apele uzate urbane. Alte cerințe noi se referă la trecerea la neutralitatea energetică a sectorului, instituirea unui sistem de răspundere extinsă a producătorilor pentru a se asigura finanțarea durabilă a epurării micropoluantilor de către industriile cele mai poluante și asigurarea accesului la salubritate, în special pentru grupurile vulnerabile și marginalizate. În sfârșit, statele membre vor trebui să se asigure că o gamă largă de PFAS sunt monitorizate în apele uzate urbane evacuate în zonele de captare ale corpurilor de apă utilizate pentru captarea apei potabile. Transpunerea ar trebui finalizată până la 31 iulie 2027.

⁶⁵ Pentru aplicarea necorespunzătoare a Directivei privind epurarea apelor uzate urbane, sunt în curs proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a 18 state membre: ES, PT, IT, IE, EL, SE, FR, EE, CZ, LT, SI, SK, HU, BG, PL, MT, RO, CY.

⁶⁶ EL, ES și IT.

- S-a înregistrat o îmbunătățire notabilă a gestionării riscului de inundații în comparație cu ciclul anterior. Toate statele membre au stabilit obiective de gestionare a riscului de inundații și mai multe state membre prevăd o legătură clară între aceste obiective și măsurile de punere în aplicare. Cu toate acestea, doar câteva planuri de gestionare a riscului de inundații raportează progrese în raport cu obiectivele, ceea ce face dificilă formularea unor concluzii cu privire la eficacitatea planurilor. Impactul schimbărilor climatice este mai bine luat în considerare prin modelare și scenarii, cu un număr mai mare de domenii de risc identificate.
- În general, Directiva privind apa pentru scăldat prezintă rate ridicate de rezultate excelente sau bune în UE.
- Directiva reformată privind apa potabilă a intrat în vigoare, deși unele state membre prezintă întârzieri în ceea ce privește transpunerea⁶⁷. În acest domeniu, Comisia a adoptat acte delegate și de punere în aplicare⁶⁸ pentru a pune în aplicare directiva, în special pentru a institui un sistem al UE pentru testarea și aprobarea materialelor care vor putea intra în contact cu apa potabilă. În ceea ce privește PFAS, Comisia a furnizat statelor membre orientări tehnice de sprijin privind metodele de monitorizare a apei potabile. Începând cu ianuarie 2026, se vor aplica standarde armonizate de calitate cu privire la PFAS. Datorită evoluției cunoștințelor științifice privind efectele asupra sănătății umane, Comisia a colaborat, de asemenea, cu Organizația Mondială a Sănătății pentru a stabili valori actualizate ale PFAS bazate pe criterii de sănătate pentru apa potabilă până la sfârșitul anului 2026⁶⁹.
- Progresele înregistrate în ceea ce privește DCSMM apar în rapoartele de țară din capitolul privind biodiversitatea, întrucât măsurile luate pentru a reduce poluarea sau a proteja mediul marin conduc, în cele din urmă, la sănătatea și reziliența speciilor marine și a habitatelor acestora. De la EIR din 2022, Comisia a analizat nivelul de adecvare al programului actualizat de măsuri din cadrul strategiilor marine ale statelor membre pentru a atinge obiectivul DCSMM, și anume menținerea sau atingerea unei stări ecologice bune a apelor marine ale UE⁷⁰.

⁶⁷ [Directiva \(UE\) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman \(reformare\) \(JO L 435, 23.12.2020, p. 1\).](#)

⁶⁸ [Apa potabilă – Comisia Europeană.](#)

⁶⁹ Expunerea la PFAS [crește](#) riscurile de efecte adverse asupra sănătății, cum ar fi impactul asupra glandei tiroide, a ficatului, a metabolismului grăsimilor și a sistemului imunitar. Studiile privind costurile socioeconomice care rezultă din impactul asupra sănătății umane și a mediului în urma utilizării PFAS indică faptul că aceste costuri sunt substanțiale. Costurile anuale legate de sănătate sunt estimate între 52 și 84 de miliarde EUR pentru toate țările SEE. A se vedea [Goldenman, Fernandes, Holland, Tugran, Nordin, Schoumacher și McNeill, „The costs of inaction – a socioeconomic analysis of environmental and health impacts linked to exposure to PFAS”](#) (Costurile inacțiunii – o analiză socioeconomică a efectelor asupra mediului și a sănătății asociate cu expunerea la PFAS), 2019.

⁷⁰ A se vedea, de asemenea, evaluarea DCSMM din data de 6 martie 2025 la https://environment.ec.europa.eu/news/commission-evaluates-sea-protection-and-bathing-water-quality-laws-2025-03-06_en.

Exemple de bune practici

- Cel de al treilea plan de management al bazinului hidrografic al Luxemburgului se axează pe reducerea presiunilor cauzate de modificările morfologice prin măsuri de atenuare și compensatorii pentru a reglementa mai bine și a asigura regimuri adecvate de debit ecologic. De exemplu, renaturalizarea râului Pétrusse, acțiune cofinanțată de BEI, va contribui la reducerea riscurilor de inundații, la creșterea biodiversității și la adaptarea la schimbările climatice.
- Planul strategic al Cehiei pentru politica agricolă comună acordă atenție îmbunătățirii calității apei. Aceasta include acordarea de stimulente fermierilor pentru a aplica zone tampon extinse pentru pesticide în jurul cursurilor de apă și creșterea agriculturii ecologice de la 16 % (peste media UE de aproximativ 10 % în 2021) la 21,3 % din terenurile agricole în 2030 (obiectivul Pactului verde al UE fiind de 25 %).

B. Aerul și zgomotul

Context: obiective și tendințe pe termen lung, indicatori-cheie și acte legislative esențiale în acest domeniu

Poluarea atmosferică și poluarea fonică au efecte grave asupra sănătății umane și asupra mediului. Acestea sunt principalele surse de poluare a mediului, contribuind la cel puțin 10 % din decesele premature anuale din UE, în principal prin faptul că prezintă riscuri semnificative pentru sănătate, inclusiv de boli respiratorii și cardiovasculare⁷¹. Poluarea atmosferică afectează, de asemenea, efectuarea de exerciții fizice, un factor-cheie al sănătății. Pe de o parte, poluarea atmosferică descurajează exercițiile fizice în aer liber⁷². Pe de altă parte, exercițiile fizice în aer liber efectuate în pofida poluării atmosferice pot avea efecte nocive⁷³.

Legislația în vigoare privind aerul curat stabilește două tipuri principale de obligații care vizează poluanții atmosferici pentru a reduce poluarea atmosferică.

- În primul rând, există standarde bazate pe criterii de sănătate pentru concentrațiile de poluanți atmosferici din aerul înconjurător⁷⁴. Acestea se aplică particulelor în suspensie (PM_{2,5} și PM₁₀), dioxidului de azot (NO₂), dioxidului de sulf (SO₂), benzenului, monoxidului de carbon (CO), plumbului (Pb), arsenicului (As), cadmiului (Cd), nichelului (Ni), benzo(a)pirenului și ozonului.

⁷¹ [Decese premature cauzate de poluarea mediului | Tablourile de bord europene privind reducerea la zero a poluării.](#)

⁷² [Tainio et al., „Air pollution, physical activity and health: A mapping review of the evidence”](#) (Poluarea atmosferică, activitatea fizică și sănătatea: o analiză cartografică a dovezilor), Environment International, 2021.

⁷³ [Münzel et al., „Running in polluted air is a two-edged sword — physical exercise in low air pollution areas is cardioprotective but detrimental for the heart in high air pollution areas”](#) (Alergatul în condiții de poluare atmosferică este o sabie cu două tăișuri — efectuarea de exerciții fizice în zonele cu poluare redusă are efect cardioprotector, însă este dăunătoare pentru inimă în zonele cu un nivel ridicat de poluare atmosferică), European Heart Journal, 2021.

⁷⁴ [Directiva \(UE\) 2024/2881 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa \(reformare\) \(JO L, 2024/2881, 20.11.2024\).](#)

- În al doilea rând, există angajamente naționale de reducere a emisiilor pentru cinci poluanți atmosferici, și anume dioxidul de sulf (SO₂), oxizii de azot (NO_x), compușii organici volatili nemetanici (COV_{nm}), amoniacul (NH₃) și particulele fine în suspensie (PM_{2,5})⁷⁵.

Populația urbană, în special, continuă să fie expusă la niveluri de poluanți atmosferici care dăunează sănătății⁷⁶. Poluarea atmosferică are efecte negative și asupra ecosistemelor, în principal prin acidifiere, eutrofizare și oxidarea provocată de ozonul troposferic, antrenând declinul biodiversității și scăderea randamentului agricol. În general, populația din UE rămâne expusă la concentrații de poluanți atmosferici care depășesc cu mult nivelurile recomandate de Organizația Mondială a Sănătății (OMS). Agenția Europeană de Mediu estimează că, în 2022, aproximativ 239 000 de decese anuale în UE-27 au fost atribuite expunerii la PM_{2,5} peste nivelurile orientative ale OMS privind calitatea aerului⁷⁷.

Punerea în aplicare a politicii UE privind aerul curat a dus la îmbunătățiri semnificative ale calității aerului: între 2005 și 2022, numărul deceselor în UE atribuite PM_{2,5} a scăzut cu 45 %, apropiindu-se astfel de atingerea obiectivului de reducere cu 55 % prevăzut în Planul de acțiune privind reducerea la zero a poluării pentru 2030⁷⁸. Cu toate acestea, în multe state membre, depășirile valorilor-limită pentru poluanții atmosferici stabilite în temeiul Directivei privind calitatea aerului înconjurător sau neîndeplinirea angajamentelor de reducere a emisiilor prevăzute în Directiva NEC rămân și sunt monitorizate îndeaproape de Comisie.

Zgomotul ambiental este, după poluarea atmosferică, a doua cauză majoră de efecte adverse ale mediului asupra sănătății, conducând la 27 000 de cazuri noi de boli cardiace și la un număr de 4,5 milioane de persoane care suferă de un somn puternic perturbat pe an în UE-27⁷⁹. Statele membre ar trebui să își intensifice eforturile pentru a atinge obiectivul pentru 2030 privind zgomotul⁸⁰. Directiva privind zgomotul ambiental⁸¹ urmărește să protejeze sănătatea umană, impunând statelor membre să evalueze nivelurile de zgomot și să adopte planuri de acțiune în vederea prevenirii și reducerii zgomotului ambiental atunci când este necesar și, în special, în cazul în care nivelurile de expunere pot avea efecte dăunătoare asupra sănătății umane.

⁷⁵ [Directiva \(UE\) 2016/2284 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2016 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici, de modificare a Directivei 2003/35/CE și de abrogare a Directivei 2001/81/CE \(JO L 344, 17.12.2016, p. 1\).](#)

⁷⁶ [AEM, „Europe’s air quality status 2024”](#) (Situția calității aerului în Europa în 2024).

⁷⁷ [Orientările globale ale OMS privind calitatea aerului: particule în suspensie \(PM_{2,5} și PM₁₀\), ozon, dioxid de azot, dioxid de sulf și monoxid de carbon.](#)

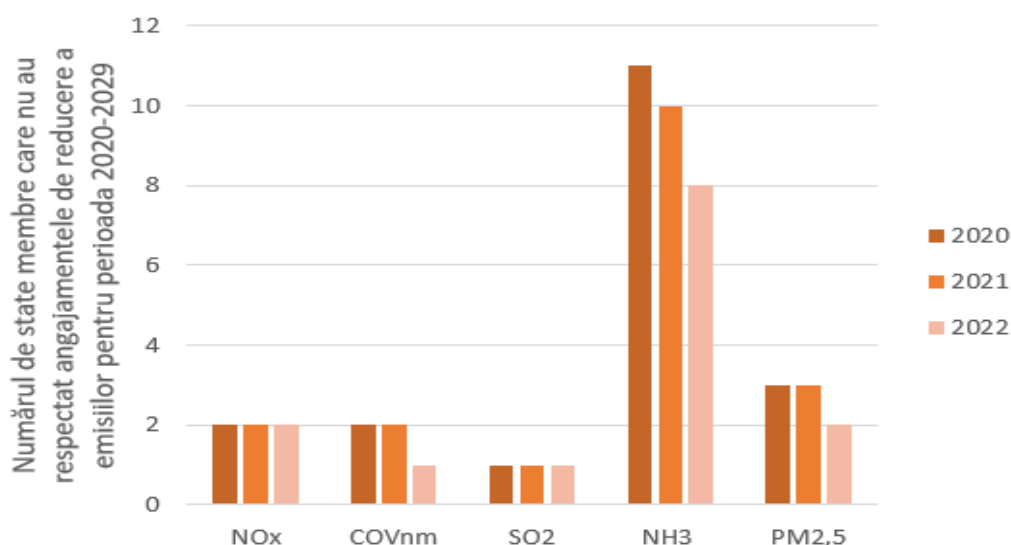
⁷⁸ [Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Calea către o planetă sănătoasă pentru toți – Plan de acțiune al UE: „Către reducerea la zero a poluării aerului, apei și solului” \[COM\(2021\) 400 final, 12.5.2021\].](#)

⁷⁹ [AEM, „Health risks caused by environmental noise in Europe”](#) (Riscurile la adresa sănătății cauzate de zgomotul ambiental în Europa), 2020.

⁸⁰ https://environment.ec.europa.eu/strategy/zero-pollution-action-plan/zero-pollution-targets_en.

⁸¹ [Directiva 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestiunea zgomotului ambiental \(JO L 189, 18.7.2002, p. 12\).](#)

Figura 7: Statele membre care nu au respectat angajamentele de reducere a emisiilor pentru perioada 2020-2029 asumate în temeiul Directivei NEC în perioada 2020-2022

Constatări principale

- În ciuda îmbunătățirilor, poluarea atmosferică reprezintă în continuare o preocupare majoră pentru sănătate în UE. În cazul în care valorile-limită pentru calitatea aerului au fost depășite în mod constant, Comisia a inițiat cu consecvență acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor pentru principalii poluanți, cum ar fi PM și NO₂⁸². În multe cazuri, Curtea de Justiție a pronunțat deja hotărâri care impun statelor membre să ia măsuri de remediere⁸³.
- Este necesar ca statele membre să îndeplinească în mod sistematic și consecvent cerințele de monitorizare a calității aerului pentru o mai bună fundamentare a politicilor în materie de aer curat și de biodiversitate de la nivelul UE și de la nivel național.
- De-a lungul anilor, statele membre au redus emisiile principalilor poluanți atmosferici, deși în ritmuri diferite, în funcție de tipul de poluant și de sector. În special, angajamentele de reducere a emisiilor pentru NH₃, care provin în principal din agricultură, necesită eforturi suplimentare, întrucât opt state membre nu și-au îndeplinit angajamentul în 2022⁸⁴. Pentru respectarea acestor angajamente sunt necesare măsuri precum introducerea

⁸² S-au inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru depășirea valorilor-limită ale PM₁₀ pentru BG, CZ, HR, FR, EL, HU, IT, PL, RO, SK, SI, ES și SE; s-au inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru depășirea valorilor-limită ale PM_{2,5} pentru IT și HR; s-au inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru depășirea valorilor-limită de NO₂ pentru BE, DE, FR, EL, ES, IT, PL, PT și RO.

⁸³ Hotărâri ale CJUE privind depășirea valorilor-limită ale particulelor în suspensie pentru BG, PL, RO, IT, HU, FR, SK și EL; hotărâri ale CJUE privind depășirea valorilor-limită ale NO₂ pentru FR, DE, IT, ES, EL și PT.

⁸⁴ Statele membre care nu respectă angajamentele de reducere a emisiilor pentru NH₃ prevăzute de Directiva NEC, în conformitate cu revizuirea inventarelor din 2024: AT, BG, HU, IE, LT, LV, PT și SE.

unor tehnici agricole cu emisii scăzute, inclusiv pentru gestionarea efectivelor de animale, a gunoiului de grajd și a îngrășămintelor. Patru state membre nu au îndeplinit unul sau mai multe angajamente de reducere a emisiilor în legătură cu NO_x⁸⁵, PM_{2,5}⁸⁶ COVnm⁸⁷ și SO₂⁸⁸ în 2022.

- S-au înregistrat îmbunătățiri în ceea ce privește adoptarea de hărți și planuri de acțiune în temeiul Directivei privind zgomotul ambiental, dar mai multe state membre continuă să nu dispună de astfel de hărți și planuri de acțiune; împotriva statelor membre respective au fost inițiate acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor⁸⁹, dintre care unele au fost înaintate către CJUE.

Exemple de bune practici

- Irlanda a utilizat instrumentul TAIEX-EIR pentru a organiza un atelier multinațional privind măsurile de reducere a poluării aerului cauzate de transporturi și de energia rezidențială, care a permis schimbul de bune practici, inclusiv în ceea ce privește comunicarea⁹⁰.
- România a desfășurat un atelier TAIEX-EIR de bune practici privind măsurile de reducere a zgomotului și cartografierea zgomotului pentru a învăța de la alte state membre și pentru a oferi exemple de bune practici în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor de reducere a zgomotului și cartografierea zgomotului pentru traficul rutier, traficul feroviar, traficul aeroportuar și siturile industriale⁹¹.

C. Emisiile industriale și substanțele chimice

Context: obiective și tendințe pe termen lung, indicatori-cheie și acte legislative esențiale în acest domeniu

Se pot identifica patru componente-cheie ale politicii și legislației UE privind emisiile industriale și substanțele chimice.

În primul rând, Directiva privind emisiile industriale (DEI)⁹² este principalul instrument al UE de reducere a emisiilor în aer, apă și sol provenite de la instalațiile industriale mari și de la fermele de creștere intensivă a animalelor (porcine și păsări de curte). În temeiul DEI, autorizațiile sunt acordate instalațiilor și fermelor în cauză de către autoritățile naționale de autorizare pe baza celor mai bune tehnici disponibile (BAT) care sunt cele mai eficiente din

⁸⁵ Pentru NO_x: LT și RO.

⁸⁶ Pentru PM_{2,5}: HU și RO.

⁸⁷ Pentru COVnm: LT.

⁸⁸ Pentru SO₂: CY.

⁸⁹ În prezent, sunt deschise proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru aplicarea necorespunzătoare a Directivei privind zgomotul ambiental pentru BG, DE, EL, ES, FR, HU, PL, PT, RO, SI și SK.

⁹⁰ <https://webgate.ec.europa.eu/TMSWebRestrict/resources/js/app/#/library/detail/85767?hasBackBtn=false>.

⁹¹ <https://webgate.ec.europa.eu/TMSWebRestrict/resources/js/app/#/library/detail/81665?hasBackBtn=false>.

⁹² [Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale și emisiile generate de creșterea animalelor \(prevenirea și controlul integrat al poluării\) \(reformare\) \(JO L 334, 17.12.2010, p. 17\).](#)

punct de vedere ecologic și viabile din punct de vedere economic și tehnic pentru prevenirea și controlul emisiilor.

DEI a fost revizuită în 2024, stabilindu-se niveluri mai mari de ambiție pentru atingerea obiectivului UE de reducere la zero a poluării. Noua DEI urmărește (i) să protejeze aerul, apa și solul, prevenind efectele dăunătoare asupra sănătății umane și asupra mediului, (ii) să prevină generarea de deșeuri și să promoveze economia circulară, (iii) să îmbunătățească eficiența energetică și utilizarea eficientă a resurselor și (iv) să contribuie la decarbonizare. Acesta stabilește, de asemenea, dispoziții consolidate privind sancțiunile.

În al doilea rând, Directiva Seveso privind prevenirea accidentelor industriale majore (Directiva 2012/18/UE sau Directiva Seveso III)⁹³ urmărește (i) să controleze pericolele de accidente majore care implică substanțe periculoase, în special substanțe chimice, (ii) să limiteze consecințele acestora asupra sănătății umane și asupra mediului și (iii) să îmbunătățească măsurile de prevenire a accidentelor majore și de pregătire și răspuns la astfel de accidente majore.

În al treilea rând, Regulamentul privind mercurul⁹⁴ stabilește măsurile și condițiile privind utilizarea, depozitarea și comercializarea mercurului, a compușilor de mercur și a amestecurilor de mercur, privind fabricarea, utilizarea și comercializarea produselor cu adaos de mercur, precum și privind gestionarea deșeurilor de mercur. Revizuirea din 2024 a regulamentului stabilește norme pentru a aborda ultimele utilizări intenționate ale mercurului în UE⁹⁵.

În al patrulea rând, în domeniul substanțelor chimice, regulamentele REACH⁹⁶ și CLP⁹⁷ creează un cadru cuprinzător pentru buna gestionare a substanțelor chimice prin interdicții, măsuri restrictive și obligații legate de produs⁹⁸.

⁹³ [Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2012 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului \(JO L 197, 24.7.2012, p. 1\).](#)

⁹⁴ [Regulamentul \(UE\) 2024/1849 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de modificare a Regulamentului \(UE\) 2017/852 privind mercurul în ceea ce privește amalgamul dentar și alte produse cu adaos de mercur care fac obiectul unor restricții de export, de import și de fabricație \(JO L, 2024/1849, 10.7.2024\).](#)

⁹⁵ Prin eliminarea treptată a utilizării amalgamului dentar până la 1 ianuarie 2025 și interzicerea fabricării și exportului de lămpi suplimentare care conțin mercur începând cu 1 ianuarie 2026 sau 1 ianuarie 2028 (în funcție de categoria lămpii).

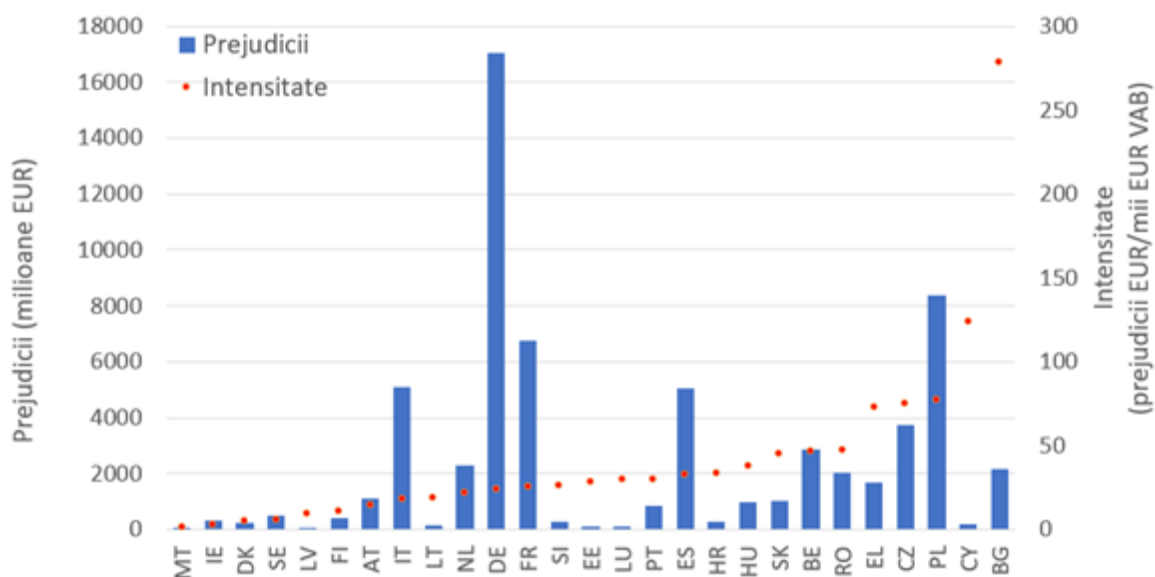
⁹⁶ [Regulamentul \(CE\) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și restricționarea substanțelor chimice \(REACH\), de înființare a Agenției Europene pentru Produse Chimice, de modificare a Directivei 1999/45/CE și de abrogare a Regulamentului \(CEE\) nr. 793/93 al Consiliului și a Regulamentului \(CE\) nr. 1488/94 al Comisiei, precum și a Directivei 76/769/CEE a Consiliului și a Directivelor 91/155/CEE, 93/67/CEE, 93/105/CE și 2000/21/CE ale Comisiei \(JO L 396, 30.12.2006, p. 1\).](#)

⁹⁷ [Regulamentul \(CE\) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a Directivelor 67/548/CEE și 1999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului \(CE\) nr. 1907/2006 \(JO L 353, 31.12.2008, p. 1\).](#)

⁹⁸ Cum ar fi obligațiile privind cerințele de informare (testele care trebuie efectuate asupra substanțelor), autoclasificarea pentru pericole, măsurile recomandate de gestionare a riscurilor și condițiile de funcționare pentru substanțe și amestecuri.

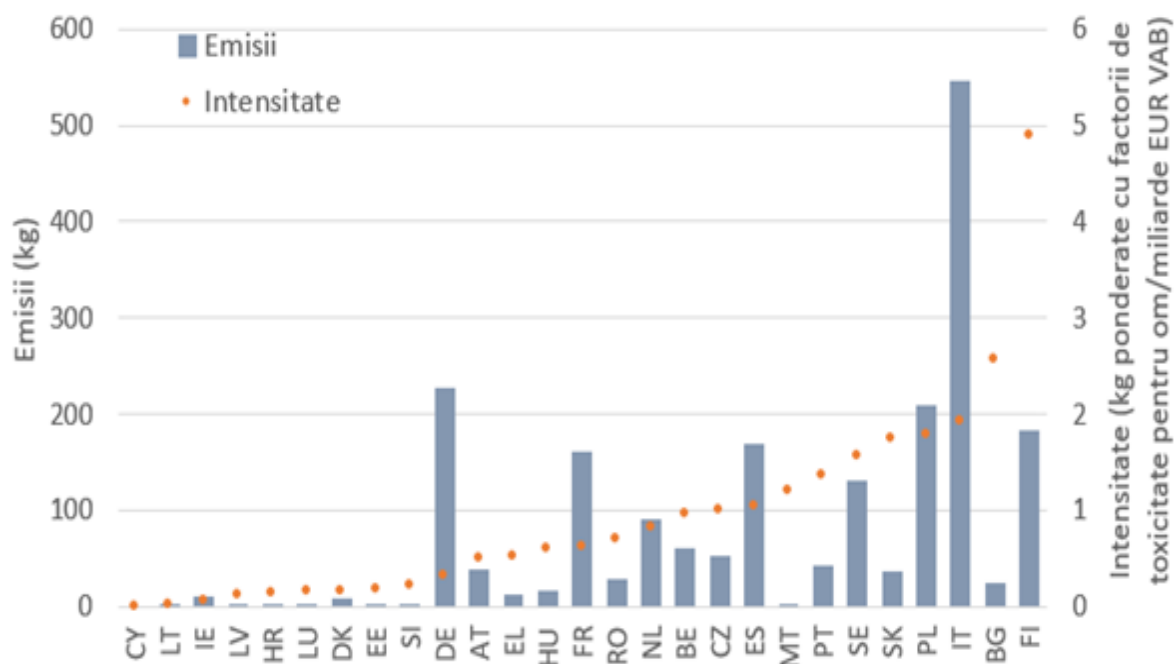
Cifre-cheie la nivelul UE

Figura 8: Prejudiciile cauzate de poluarea atmosferică industrială și intensitatea acestora (2021)

Sursa: AEM, 2024, „[EU large industry air pollution damage costs intensity](#)” (Intensitatea costurilor prejudiciilor aferente poluării atmosferice cauzate de marile întreprinderi industriale din UE).

Figura 9: Emisii industriale și intensitatea metalelor grele în apă (2022)

Sursa: AEM, 2024, „[EU large industry water pollution intensity](#)” (Intensitatea poluării apei cauzate de marile întreprinderi industriale din UE).

Constatări principale

- Potrivit Portalului european al emisiilor industriale⁹⁹, între 2012 și 2021, emisiile atmosferice industriale au cauzat prejudicii estimate între 2,7 și 4,3 mii de miliarde EUR, în medie între 268 și 428 de miliarde EUR pe an¹⁰⁰. În aceeași perioadă, prejudiciile aferente poluării atmosferice cauzate de industrie au scăzut cu aproape 35 %, deși s-au redresat după o scădere în 2020. Cea mai mare parte a scăderii din ultimul deceniu a avut loc în sectorul energetic, determinată de punerea în aplicare cu succes a celor mai bune tehnici disponibile (BAT) și de trecerea la combustibili mai puțin poluanți și cu emisii mai mici de dioxid de carbon.
- Un număr mic de instalații rămân responsabile pentru 50 % din prejudiciile cauzate de principalii poluanți atmosferici. Aproape jumătate dintre cele mai poluante 50 de instalații în 2021 erau centralele termice pe bază de lignit sau cărbune superior, majoritatea fiind situate în Germania și Polonia.
- În ansamblu, emisiile industriale în apă la nivelul UE au scăzut în timp pentru toți principalii poluanți. În medie, în UE, acestea par să fie decuplate de activitatea industrială, care a crescut în aceeași perioadă.
- Directiva Seveso, care vizează aproximativ 12 000 de instalații industriale, a contribuit la reducerea frecvenței accidentelor majore și este considerată pe scară largă drept un criteriu de referință pentru politica privind accidentele industriale și un model de legislație în multe țări din întreaga lume.
- Pentru a asigura beneficiile depline ale acestei legislații, Comisia a inițiat acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva mai multor state membre pentru transpunerea incorectă a Directivei privind emisiile industriale¹⁰¹ și a Directivei Seveso III¹⁰².
- Datele arată niveluri relativ ridicate de nerespectare a obligațiilor prevăzute de REACH și CLP¹⁰³. Constatările preliminare indică lipsa unei actualizări adecvate a fișelor cu date de securitate, difuzate în lanțurile de aprovizionare pentru a asigura informarea corespunzătoare a operatorilor și pentru a garanta gestionarea corespunzătoare a substanțelor chimice. În plus, constatările arată că, adesea, deciziile de autorizare care derogă de la interdicțiile aplicate substanțelor nu au fost pe deplin respectate în ceea ce privește condițiile de funcționare și măsurile de gestionare a riscurilor. În sfârșit, multe cazuri de neconformitate se referă la substanțe și amestecuri vândute pe internet.

⁹⁹ [Portalul european al emisiilor industriale.](#)

¹⁰⁰ [Agenția Europeană de Mediu, „The costs to health and the environment from industrial air pollution in Europe – 2024 update”](#) (Costurile pentru sănătate și mediu generate de poluarea atmosferică industrială în Europa – actualizare 2024).

¹⁰¹ Dintre acestea, cazuri încă deschise vizează AT, CZ, DE, HR, IE, PL și PT.

¹⁰² AT, BG, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, HU, LT, PL, PT și SK.

¹⁰³ [Forumul pentru schimbul de informații privind aplicarea al Agenției Europene pentru Produse Chimice.](#)

Exemple de bune practici

- Există mai multe practici de succes legate de utilizarea instrumentelor digitale pentru a reduce sarcina administrativă în temeiul DEI. Belgia (Flandra) a elaborat un sistem de autorizare electronică pentru instalațiile care intră sub incidența DEI. Finlanda a dezvoltat un instrument digital care abordează cerințele privind gestionarea substanțelor chimice în instalațiile care intră sub incidența DEI. Țările de Jos au elaborat mai multe instrumente electronice pentru simplificarea raportării poluării și a autorizării fermelor de creștere a animalelor (de exemplu, verificarea autorizațiilor, un instrument care arată activitățile pentru care trebuie să se solicite o autorizație).
- Există, de asemenea, exemple de reglementare progresivă (sau de pregătire a unor măsuri de reglementare) a poluanților emergenți. Începând din 2024, în Cehia, substanțele perfluoroalchilate și polifluoroalchilate (PFAS) din emisiile industriale în apă sunt monitorizate și raportate. Obligația se referă la cantitatea totală evacuată pentru 20 de PFAS. În 2023, Franța a lansat un plan de acțiune care vizează poluarea cu PFAS. Acesta include o campanie de măsurare a emisiilor pentru 20 de PFAS în apă în ceea ce privește 31 de sectoare industriale, precum și a emisiilor în aer pentru 49 de PFAS provenite din incinerarea deșeurilor.

3. Natura și biodiversitatea

Context: obiective și tendințe pe termen lung, indicatori-cheie și acte legislative esențiale în acest domeniu

Biodiversitatea și ecosistemele sănătoase stau la baza bunăstării, a economiei și a capacității noastre de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea. Cadrul mondial pentru biodiversitate de la Kunming-Montreal, convenit în temeiul Convenției privind diversitatea biologică, urmărește să orienteze acțiunile la nivel mondial de protejare și refacere a biodiversității și de asigurare a beneficiilor acesteia pentru oameni. Până la sfârșitul anului 2024, fiecare parte la Convenția privind diversitatea biologică, inclusiv UE și toate statele membre, a trebuit să adopte o strategie sau un plan de acțiune național privind biodiversitatea și să prezinte obiective naționale pentru punerea în aplicare a Cadrului mondial pentru biodiversitate.

Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030¹⁰⁴ este principalul instrument de politică pentru ca UE să își îndeplinească obligațiile care îi revin în temeiul Cadrului mondial pentru biodiversitate. Aceasta stabilește obiective la nivelul UE pentru protejarea și refacerea ecosistemelor și asigurarea utilizării durabile a acestora, precum și măsuri de facilitare a punerii în aplicare și a sprijinirii biodiversității la nivel mondial.

Strategia estimează nevoile de finanțare pentru biodiversitate aferente punerii sale în aplicare la 20 de miliarde EUR/an, acestea urmând să fie mobilizate din surse publice și private la nivel național și la nivelul UE. UE urmărește să aloce pentru obiectivele în materie de biodiversitate cel puțin 7,5 % din cheltuielile anuale din cadrul bugetului UE în 2024, acestea urmând să crească la 10 % în 2026 și 2027.

¹⁰⁴ [Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 – Readucerea naturii în vietele noastre” \[COM\(2020\) 380 final, 20.5.2020\].](#)

De asemenea, în cadrul strategiei, statele membre sunt invitate să integreze mai bine considerațiile de biodiversitate în procesul de luare a deciziilor publice și de afaceri la toate nivelurile și să dezvolte contabilizarea capitalului natural. Regulamentul (UE) 2024/3024¹⁰⁵ introduce noi module de contabilizare a ecosistemelor care vor conduce la date mai bune privind amploarea, starea și serviciile ecosistemelor începând din 2026. Platforma UE pentru mediul de afaceri și biodiversitate sprijină întreprinderile și instituțiile financiare să integreze natura și biodiversitatea în procesul lor decizional.

Strategia privind biodiversitatea este completată de Strategia UE privind solul pentru 2030¹⁰⁶ și de Strategia UE pentru păduri pentru 2030¹⁰⁷, ambele prezentând un cadru și măsuri concrete pentru protejarea și refacerea solurilor și a pădurilor și pentru asigurarea faptului că acestea sunt utilizate în mod durabil, cu consolidarea rolului lor în combaterea schimbărilor climatice și a pierderii biodiversității. Ambele strategii prevedeau, de asemenea, acte legislative pentru îmbunătățirea monitorizării pădurilor și a solului. Legea privind monitorizarea solului face în prezent obiectul negocierilor interinstituționale finale.

Directiva Păsări și Directiva Habitate¹⁰⁸, precum și Regulamentul UE privind restaurarea naturii¹⁰⁹ sunt principalele instrumente juridice pentru menținerea și refacerea biodiversității pe teritoriul european al statelor membre.

Directiva Păsări și Directiva Habitate au dus la o creștere semnificativă a zonelor protejate terestre și marine. Rețeaua Natura 2000, cu procesul său de selecție a siturilor bazat pe informații științifice, o abordare biogeografică dincolo de frontierele naționale și viziunea sa ca rețea transnațională coerentă de situri, este mai eficientă decât abordările pur naționale. De asemenea, aceasta permite UE să se încadreze pe drumul cel bun în direcția atingerii obiectivelor Cadrului mondial pentru biodiversitate de protecție din punct de vedere juridic a 30 % din suprafețele terestre și marine. Directivele stabilesc obiectivul unui stadiu corespunzător de conservare, lăsând în același timp statelor membre o flexibilitate semnificativă pentru a alege dintr-o varietate de măsuri, mecanisme și proceduri posibile pentru a atinge acest obiectiv și pentru a aborda provocările emergente, cum ar fi schimbările climatice.

În conformitate cu Strategia UE privind biodiversitatea, Regulamentul UE privind restaurarea naturii, adoptat în 2024, urmărește să instituie măsuri eficiente de restaurare pe 20 % din suprafețele terestre și marine ale UE până în 2030. Statele membre trebuie să prezinte până în septembrie 2026 proiecte de planuri naționale de restaurare, care să cuantifice suprafețele

¹⁰⁵ [Regulamentul \(UE\) 2024/3024 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 de modificare a Regulamentului \(UE\) nr. 691/2011 în ceea ce privește introducerea de noi module pentru conturile economice de mediu \(JO L, 2024/3024, 6.12.2024\).](#)

¹⁰⁶ [Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „Strategia UE privind solul pentru 2030 – Valorificarea beneficiilor solurilor sănătoase pentru ființele umane, alimentație, natură și climă” \[COM\(2021\) 699 final\].](#)

¹⁰⁷ [Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Noua strategie a UE pentru păduri pentru 2030 \[COM\(2021\) 572 final\].](#)

¹⁰⁸ [Directiva 2009/147/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 noiembrie 2009 privind conservarea păsărilor sălbatice \(versiune codificată\) \(JO L 20, 26.1.2010, p. 7\). Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică \(JO L 206, 22.7.1992, p. 7\).](#)

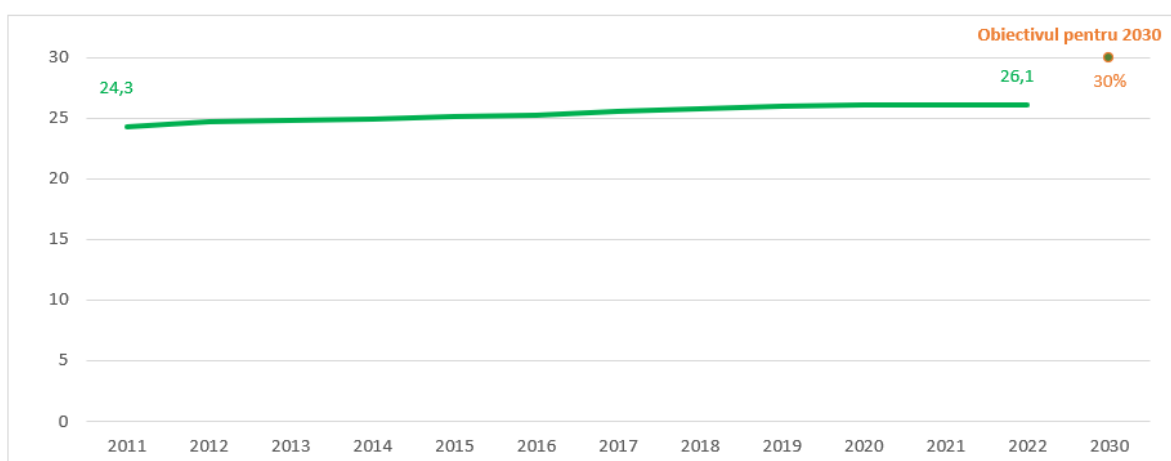
¹⁰⁹ [Regulamentul \(UE\) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024 privind restaurarea naturii și de modificare a Regulamentului \(UE\) 2022/869 \(JO L, 2024/1991, 29.7.2024\).](#)

care urmează să fie restaurate și să detalieze măsurile care trebuie luate pentru îndeplinirea obiectivelor și a obligațiilor prevăzute în Regulamentul privind restaurarea naturii, inclusiv nevoile de finanțare estimate și mijloacele de finanțare preconizate. Comisia încurajează statele membre să avanseze în lucrările pregătitoare pe baza celor mai bune cunoștințe disponibile, în cadrul unui proces incluziv care să implice toate părțile interesate relevante, precum și, după caz, să promoveze sinergiile cu alte state membre și cu structurile de cooperare regională existente.

În sfârșit, Regulamentul privind speciile alogene invazive¹¹⁰ enumeră, în prezent, 88 de specii alogene invazive care provoacă prejudicii majore biodiversității și economiei. În temeiul regulamentului, statele membre au obligația de a lua măsuri pentru a preveni introducerea de specii alogene invazive, pentru a asigura depistarea timpurie și eradicarea rapidă a acestora și pentru a gestiona speciile deja răspândite la scară largă pe teritoriul lor. În conformitate cu articolul 24 alineatul (1) din Regulamentul privind speciile alogene invazive, statele membre trebuie să raporteze Comisiei cu privire la punerea în aplicare a regulamentului până la 1 iunie 2025.

Cifre-cheie la nivelul UE

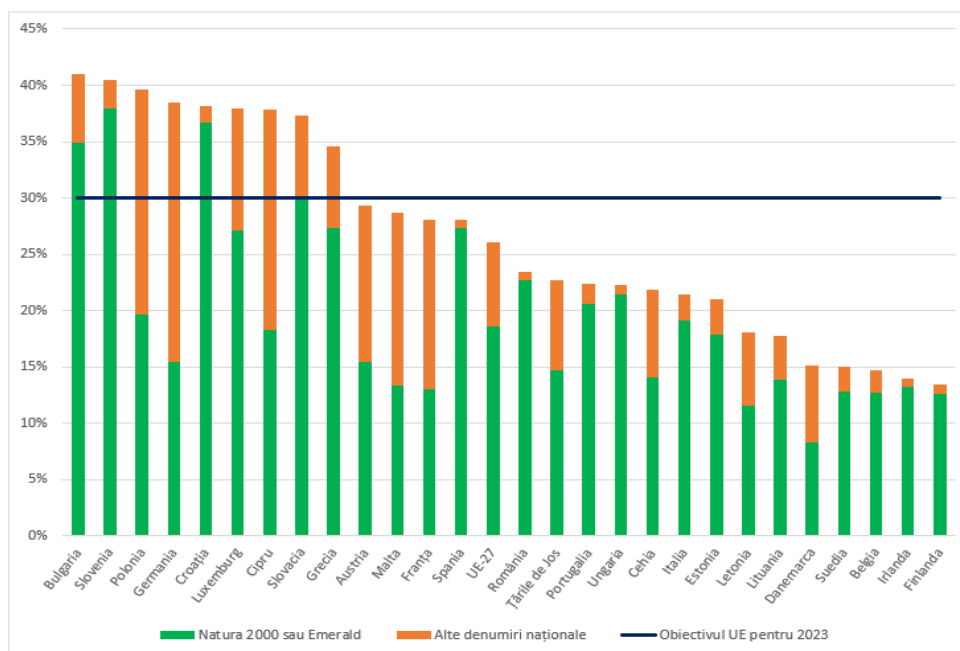
Figura 10 – Acoperirea zonelor terestre protejate în UE-27

Sursa: [Zone terestre protejate în Europa | pagina principală a Agenției Europene de Mediu.](#)

¹¹⁰ [Regulamentul \(UE\) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive \(JO L 317, 4.11.2014, p. 35\).](#)

Figura 11 – Acoperirea zonelor terestre protejate pe țări și în UE-27 până la sfârșitul anului 2022

Sursa: [Zone terestre protejate în Europa | pagina principală a Agenției Europene de Mediu.](#)

Constatări principale

- Directiva Păsări și Directiva Habitate au adus îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește protecția juridică a multor specii care au făcut obiectul persecuțiilor intenționate sau al unor niveluri nesustenabile de vânătoare. Multe specii de mamifere și de păsări amenințate anterior (inclusiv carnivorele mari, focile, vidrele și castorii, berzele, cocorii, stârci și majoritatea păsărilor de pradă) s-au redresat semnificativ datorită protecției lor juridice prin directive. În unele cazuri, este posibil ca acest lucru să fi condus la provocări în materie de coexistență care sunt în curs de soluționare.
- Cu toate acestea, în general, pierderea biodiversității predomină în continuare comparativ cu recuperarea acesteia. Sunt necesare măsuri suplimentare pentru a preveni degradarea naturii ca urmare a schimbării destinației terenurilor și a intensificării agriculturii. Există o nevoie urgentă de a spori protecția acestor habitate aflate în cel mai grav stadiu de conservare, și anume pajiștile, dunele, turbăriile și zonele umede, precum și habitatele acvatic.
- În special, toate statele membre – la toate nivelurile – ar trebui să se concentreze pe atingerea următoarelor obiective: (a) îmbunătățirea în continuare a gestionării siturilor Natura 2000 și a zonelor protejate la nivel național, (b) extinderea acoperirii zonelor protejate (inclusiv a siturilor Natura 2000) astfel încât să se ajungă la o rețea transeuropeană pentru natură mai solidă și mai coerentă, (c) intensificarea investițiilor în restaurarea naturii și pregătirea planurilor naționale de restaurare și (d) consolidarea capacității autorităților de inspecție și de asigurare a respectării legislației în ceea ce privește speciile alogene invazive.
- În ceea ce privește punerea în aplicare a Cadrului mondial pentru biodiversitate și strategiile și planurile de acțiune naționale privind biodiversitatea, până în prezent, doar

11 state membre au adoptat strategii și planuri de acțiune naționale privind biodiversitatea (Austria, Cipru, Danemarca, Franța, Ungaria, Irlanda, Italia, Luxemburg, Malta, Spania și Slovenia). Mai multe state membre (Croatia, Cehia, Finlanda și Suedia) au prezentat doar obiective naționale, unele dintre acestea sub formă de proiect. Comisia invită toate statele membre care nu au făcut încă acest lucru să adopte strategii și planuri de acțiune naționale privind biodiversitatea și să prezinte obiective naționale cât mai curând posibil, în conformitate cu Decizia 15/6 în temeiul Convenției privind diversitatea biologică referitoare la mecanismele de planificare, monitorizare, raportare și revizuire, precum și să se angajeze în punerea lor urgentă în aplicare.

- În ceea ce privește finanțarea pentru biodiversitate, estimările finanțării pentru biodiversitate programate de statele membre în cadrul instrumentelor de finanțare ale UE indică faptul că UE este aproape de atingerea obiectivului de cheltuieli pentru biodiversitate de 7,5 % pentru 2024. Cu toate acestea, există variații semnificative în ceea ce privește absorbția finanțării pentru biodiversitate de la o țară la alta și de la un instrument de finanțare al UE la altul. În plus, estimările indică faptul că UE va scădea cu mult sub obiectivul de finanțare pentru biodiversitate pentru 2026 și 2027. Statele membre sunt puternic încurajate să exploreze noi oportunități de mobilizare a finanțării UE pentru biodiversitate și să asigure utilizarea deplină a finanțării programate, evitând realocarea tardivă către alte obiective.

Exemple de bune practici

- În cadrul Mecanismului de redresare și reziliență al UE, Irlanda a alocat 108 milioane EUR pentru a sprijini biodiversitatea și ecosistemele prin restaurarea zonelor umede și prin schimbarea destinației terenurilor de la extracția turbei la sechestrarea carbonului¹¹¹.
- Programul pilot „Blooming Meadows” (2023-2026) din cadrul programului LIFE IP „LatviaNature” sprijină proprietarii de terenuri în gestionarea pajiștilor perene pentru a spori biodiversitatea și a contribui la obținerea clasificării acestora drept habitate de importanță comunitară protejate de UE. Vizând pajiștile valoroase din punct de vedere biologic în care revin caracteristicile naturale, inițiativa oferă consultanță, consiliere din partea experților și ajutor financiar. Obținerea statutului de habitat protejat face ca proprietarii de terenuri să fie eligibili pentru sprijin continuu prin finanțare din partea PAC. Acest program ilustrează conservarea voluntară eficace a terenurilor private.

4. Acțiunile climatice

Context: obiective și tendințe pe termen lung, indicatori-cheie și acte legislative esențiale în acest domeniu

Ritmul încălzirii globale antropice continuă să se accelereze și afectează toate regiunile lumii, Europa înregistrând o încălzire de două ori mai rapidă decât media globală¹¹². Pentru a limita încălzirea la obiectivul de temperatură de 1,5 °C prevăzut de Acordul de la Paris, pentru a asigura un viitor viabil pentru toți și pentru a evita cele mai grave efecte ale schimbărilor climatice, emisiile globale de gaze cu efect de seră ar trebui să scadă cu 43 % față de

¹¹¹ Măsura de investiții 1.6, „Reabilitarea sporită a 33 000 de hectare de turbării” (2021-2026).

¹¹² [Copernicus, „European State of the Climate: Summary 2023”](#) (Starea climei în Europa: rezumat 2023), 2024.

nivelurile din 2019 până în 2030 și cu 84 % până în 2050¹¹³. Schimbările climatice fac ca evenimentele extreme, inclusiv valurile de căldură mortale, precipitațiile extreme, uraganele, incendiile forestiere și secetele, să fie mai frecvente și mai intense¹¹⁴. După 60 000-70 000 de decese cauzate de căldură în Europa în 2022¹¹⁵¹¹⁶, valurile de căldură din 2023 au ucis aproape 50 000 de europeni¹¹⁷. În plus, politica privind clima este strâns legată de utilizarea durabilă a resurselor, reducerea poluării și conservarea biodiversității. Toate cele trei sunt factori importanți de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea. De exemplu, schimbările climatice reprezintă una dintre principalele cauze ale pierderii biodiversității, în timp ce refacerea naturii este esențială pentru adaptarea la schimbările climatice și pentru creșterea rezilienței societății noastre.

Pentru ca UE să contribuie la eforturile globale, Legea europeană a climei din 2021¹¹⁸ stabilește ca obiectiv obligatoriu realizarea neutralității climatice până în 2050 și reducerea, până în 2030, a emisiilor sale nete de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % comparativ cu nivelurile din 1990.

În acest scop, UE a instituit un cadru cuprinzător de politici și măsuri noi și consolidate, cunoscut drept pachetul legislativ „Pregătiți pentru 55”. Pachetul își propune să accelereze scăderea emisiilor în sectoarele vizate de schema UE de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS) și în cele vizate de Regulamentul privind partajarea eforturilor, precum și să intensifice absorbția carbonului în sectorul exploatării terenurilor, al schimbării destinației terenurilor și al silviculturii (LULUCF). Parlamentul și Consiliul au adoptat toate propunerile din pachet, cu excepția revizuirii Directivei privind impozitarea energiei¹¹⁹, astfel că politicile UE sunt în prezent aliniate la obiectivul pentru 2030 menționat mai sus. În prezent, accentul se pune pe punerea în aplicare a acestora, ceea ce va permite UE și statelor sale membre să reducă, până în 2030, emisiile nete de GES cu cel puțin 55 % comparativ cu nivelurile din

¹¹³ [IPCC, „Climate Change 2023: Synthesis Report – Summary for Policymakers”](#) (Schimbările climatice 2023: Raport de sinteză – Rezumat pentru factorii de decizie), IPCC, Geneva, 2023.

¹¹⁴ [AEM, raportul „European Climate Risk Assessment \(EUCRA\)”](#) [Raportul privind evaluarea europeană a riscurilor climatice (EUCRA)], 2024.

¹¹⁵ [Ballester J. et al., „Heat-related mortality in Europe during the summer of 2022”](#) (Mortalitatea cauzată de căldură în Europa în vara anului 2022), *Nature Medicine* nr. 29, 1857-1866, 2023.

¹¹⁶ [Comunicarea Comisiei privind gestionarea riscurilor climatice, martie 2024.](#)

¹¹⁷ [Gallo et al., „Heat-related mortality in Europe during 2023 and the role of adaptation in protecting health”](#) (Mortalitatea cauzată de căldură în Europa în 2023 și rolul adaptării în protejarea sănătății), *Nature Medicine*, 2024.

¹¹⁸ [Regulamentul \(UE\) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor \(CE\) nr. 401/2009 și \(UE\) 2018/1999 \(„Legea europeană a climei”\)](#) (JO L 243, 9.7.2021, p. 1).

¹¹⁹ Printre acestea se numără Directiva EU ETS revizuită, o nouă schemă de comercializare a certificatelor de emisii pentru clădiri, transportul rutier și combustibili, rezerva pentru stabilitatea pieței, Regulamentul privind partajarea eforturilor, standardele privind emisiile de CO₂ pentru autoturisme și camionete, Regulamentul privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura, mecanismul de ajustare a carbonului la frontieră, instituirea Fondului social pentru climă, inițiativa FuelEU în domeniul maritim, Regulamentul privind infrastructura pentru combustibili alternativi (RICA), inițiativa ReFuelEU în domeniul aviației, Directiva privind eficiența energetică și Directiva privind energia din surse regenerabile. Numai propunerea de directivă revizuită privind impozitarea energiei este încă în curs de aprobare.

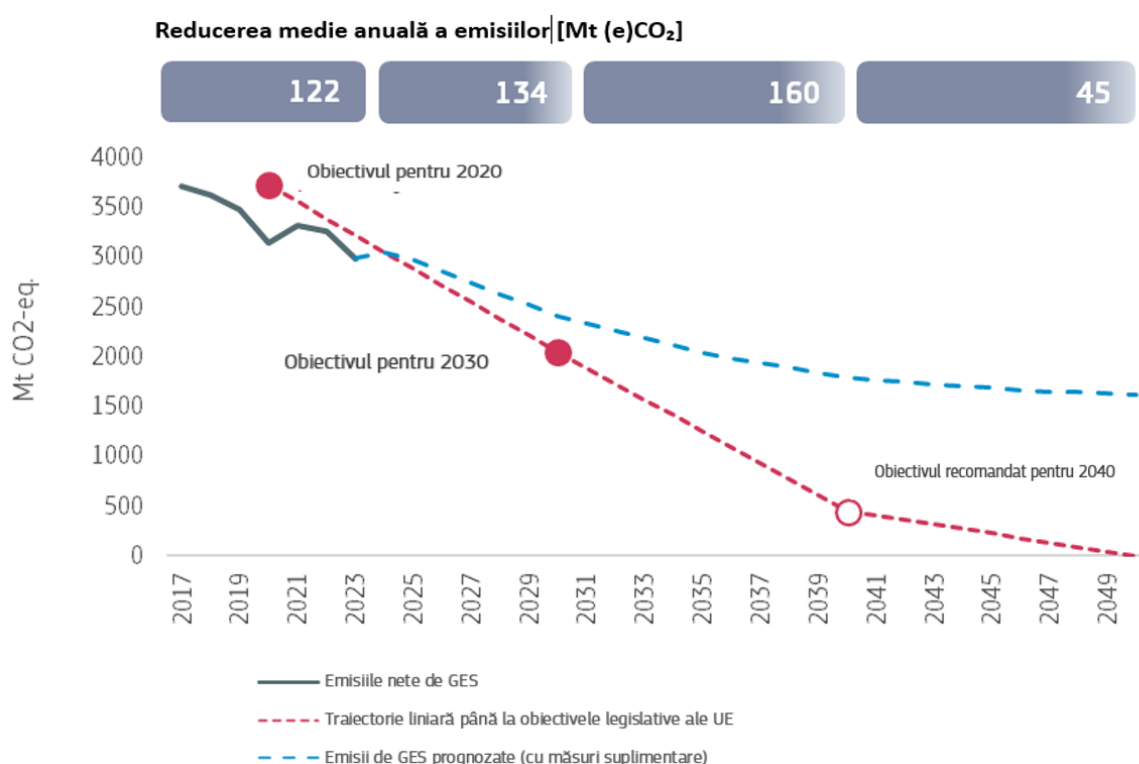
1990 și să realizeze progrese constante în ceea ce privește adaptarea la schimbările climatice¹²⁰.

În ultimele decenii, UE a redus emisiile nete de gaze cu efect de seră (GES), promovând în același timp prosperitatea economică. În 2022, emisiile nete de GES au scăzut cu 31 % față de nivelurile din 1990. Astfel, în UE, emisiile de gaze cu efect de seră continuă să scadă drastic, ceea ce marchează un pas important în direcția realizării unei reduceri nete de 55 % până în 2030. Pentru a elimina decalajul rămas până în 2030, este esențial ca reducerea emisiilor să continue într-un ritm rapid în următorii ani. Pe calea către atingerea neutralității climatice până în 2050, Comisia a propus, la 2 iulie 2025, modificarea Legii europene a climei prin stabilirea unui obiectiv climatic intermediar de 90 % pentru 2040.

Raportul intermediar privind acțiunile climatice conține mai multe informații cu privire la punerea în aplicare a politicii privind clima¹²¹.

Cifre-cheie la nivelul UE

Figura 12: Emisiile nete de GES, proiecțiile și obiectivele UE

Constatări principale

- Mai multe state membre întâmpină dificultăți în ceea ce privește punerea în aplicare a schemei de comercializare a certificatelor de emisii pentru clădiri, transportul rutier și

¹²⁰ Se estimează că legislația, astfel cum a fost adoptată, va duce la o reducere internă netă a emisiilor de GES cu 57 % până în 2030, comparativ cu 1990.

¹²¹ [Raportul intermediar privind acțiunile climatice.](#)

industria mică (ETS2). 12 state membre nu au comunicat transpunerea acesteia¹²², iar 5 state membre au comunicat numai transpunerea sa parțială¹²³.

- Regulamentul privind partajarea eforturilor stabilește obiectivul la nivelul UE de reducere a emisiilor provenite din sectoarele care fac obiectul legislației privind partajarea eforturilor, până în 2030, cu 40 % comparativ cu nivelurile din 2005. Obiectivul general al UE este defalcat în obiective naționale de reducere a emisiilor de GES pentru 2030 și în limite anuale ale emisiilor de GES pentru statele membre. În 2022, emisiile la nivelul UE în sectoarele care fac obiectul legislației privind partajarea eforturilor au fost cu 3,1 % sub limita agregată a emisiilor, în timp ce emisiile au depășit nivelul anual de emisii alocate în opt state membre¹²⁴.
- Obiectivul LULUCF este de a spori absorbțiile nete cu ajutorul terenurilor în UE cu încă -42 de milioane de tone de echivalent CO₂ (Mt echivalent CO₂) până în 2030¹²⁵. Acest lucru va duce la o absorbție netă totală la nivelul UE de -310 Mt echivalent CO₂. Pe baza datelor pentru doi ani din perioada de conformitate 2021-2025 și excluzând mecanismele de flexibilitate de care dispun statele membre la sfârșitul perioadei de conformitate, opt state membre au prezentat debite contabile, ceea ce înseamnă că se pot confrunta cu provocări în îndeplinirea angajamentului în 2025, Franța, Finlanda și Cehia prezentând cel mai mare debit¹²⁶. În 19 state membre, absorbțiile contabilizate sunt mai mari decât emisiile contabilizate, ceea ce înseamnă că acestea sunt în conformitate cu angajamentul privind bilanțul neutru sau pozitiv, România, Spania și Germania având cel mai mare credit net din UE¹²⁷.

5. Guvernanța

Context: obiective și tendințe pe termen lung și acte legislative esențiale în acest domeniu

Guvernanța în materie de mediu este un concept larg referitor la activitățile statelor membre în ceea ce privește integrarea considerațiilor de mediu în procesul decizional, participarea publicului, accesul la justiție în probleme de mediu, schimbul de informații privind mediul, abordarea răspunderii pentru mediu, precum și asigurarea respectării legislației și descurajarea nerespectării acesteia la nivelul statelor membre (prin inspecții, urmăriri penale și sancțiuni eficace). Activitățile de consolidare a capacităților sprijinite de UE pot îmbunătăți guvernanța în materie de mediu în statele membre.

¹²² Bulgaria, Cehia, Estonia, Spania, Franța, Croația, Ungaria, Luxemburg, Letonia, Polonia, Portugalia și România.

¹²³ Belgia, Cipru, Finlanda, Slovenia și Slovacia.

¹²⁴ Croația, Cipru, Ungaria, Italia, Irlanda, Lituania, Malta și România.

¹²⁵ În comparație cu media anuală a absorbțiilor nete din perioada de referință 2016-2018.

¹²⁶ State membre cu debite în ordine descrescătoare de mărime: Franța, Finlanda, Cehia, Portugalia, Slovenia, Estonia, Belgia și Cipru.

¹²⁷ State membre cu credite în ordine crescătoare de mărime: Malta, Luxemburg, Letonia, Țările de Jos, Slovacia, Croația, Grecia, Bulgaria, Polonia, Lituania, Italia, Austria, Irlanda, Ungaria, Suedia, Danemarca, Germania, Spania și România.

Directiva privind informațiile despre mediu¹²⁸ este o parte esențială a guvernanței în materie de mediu. În plus, Directiva INSPIRE¹²⁹ vizează crearea unei infrastructuri europene de date spațiale pentru schimbul de date spațiale de mediu publice între autoritățile publice, precum și cu întreprinderile și publicul larg. Majoritatea statelor membre¹³⁰ trebuie în continuare să asigure un acces mai larg la datele spațiale și să acorde prioritate seturilor de date de mediu în punerea în aplicare a Directivei INSPIRE, în special celor identificate ca seturi de date spațiale cu valoare ridicată. Ca parte a inițiativei GreenData4All¹³¹, Comisia efectuează în prezent o evaluare a Directivei INSPIRE.

Având în vedere Busola pentru competitivitate¹³² și Pactul pentru o industrie curată¹³³, instituțiile UE, naționale și locale trebuie să depună eforturi majore pentru a elabora norme mai simple și pentru a accelera procedurile administrative, menținând în același timp garanțiile de mediu și protejând sănătatea umană. Instituțiile naționale și locale sunt încurajate să valorifice la maximum posibilitățile de simplificare disponibile în legislația de mediu a UE, în special combinând evaluările de mediu și exploatând întregul potențial al digitalizării în acordarea autorizațiilor.

Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului și Directiva privind evaluarea strategică de mediu (SEA)¹³⁴ sunt concepute pentru a identifica potențialele efecte semnificative asupra mediului ale noilor proiecte și, respectiv, planuri/programe înainte de luarea oricărei decizii. Un beneficiu esențial al unor astfel de evaluări este creșterea transparenței și a acceptării sociale, facilitând în același timp soluțiile durabile. Consultările cu cetățenii și cu autoritățile de mediu, locale și regionale sunt elemente-cheie ale procedurilor de evaluare. Zece state membre¹³⁵ se confruntă cu cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în ceea ce privește transpunerea Directivei privind evaluarea impactului asupra mediului. Unele state membre¹³⁶ nu au furnizat suficiente informații cu privire la viteza proceselor de evaluare a impactului asupra mediului. Mai mult de jumătate

¹²⁸ [Directiva 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile despre mediu și de abrogare a Directivei 90/313/CEE a Consiliului \(JO L 41, 14.2.2003, p. 26\).](#)

¹²⁹ [Directiva 2007/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2007 de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană \(Inspire\) \(JO L 108, 25.4.2007, p. 1\).](#)

¹³⁰ Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Lituania, Letonia, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia și Suedia.

¹³¹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/InspireMIG/Action+3.1+GreenData4all+initiative>.

¹³² Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „O Busolă pentru competitivitatea UE” [COM(2025) 30 final].

¹³³ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor intitulată „Pactul pentru o industrie curată: o foaie de parcurs comună pentru competitivitate și decarbonizare” [COM(2025) 85 final].

¹³⁴ [Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului \(text codificat\) \(JO L 26, 28.1.2012, p. 1\)](#) și [Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului \(JO L 197, 21.7.2001, p. 30\).](#)

¹³⁵ Austria, Croația, Danemarca, Finlanda, Franța, Ungaria, Irlanda, Polonia, Slovacia și Suedia.

¹³⁶ Austria, Belgia, Cehia, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Țările de Jos, Portugalia și Spania.

dintre statele membre¹³⁷ trebuie în continuare să se asigure că informațiile relevante privind procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare strategică de mediu sunt furnizate într-un format electronic adecvat, în timp util și la nivelul administrativ corespunzător.

Accesul la justiție în probleme de mediu rămâne o prioritate pentru Comisie, cu atât mai mult pentru a facilita asigurarea respectării legislației recente în domeniul mediului¹³⁸. UE a depus eforturi semnificative pentru a include dispoziții privind accesul la justiție în instrumente precum Directiva privind epurarea apelor uzate urbane¹³⁹, Directiva privind calitatea aerului înconjurător¹⁴⁰ și Regulamentul privind defrișările¹⁴¹. În plus, dispozițiile privind accesul la justiție din Directiva privind emisiile industriale au fost consolidate în Directiva revizuită privind emisiile industriale¹⁴². Procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva statelor membre au vizat, de asemenea, asigurarea aplicării uniforme a jurisprudenței Curții de Justiție a UE privind accesul la justiție¹⁴³. Cu toate acestea, s-au înregistrat progrese limitate în rândul statelor membre în ceea ce privește îmbunătățirea accesului la justiție, în special în ceea ce privește planurile și programele legate de apă, aer, zgomot și natură. Barierele identificate în EIR 2022, cum ar fi durata procedurilor sau costurile excesive, persistă în continuare în 19 state membre¹⁴⁴.

Cadrul juridic relevant al UE a fost îmbunătățit în mod semnificativ prin adoptarea unor noi dispoziții detaliate privind inspecțiile și sancțiunile în mai multe acte legislative noi sau revizuite ale Uniunii, cum ar fi Directiva revizuită privind emisiile industriale și Regulamentul privind transferurile de deșeuri. Este esențial ca statele membre să pună resurse suficiente la dispoziția autorităților lor de inspecție și de aplicare a legii și să asigure specializarea acestora.

Pentru a aborda creșterea continuă și gravitatea infracțiunilor împotriva mediului, noua Directivă privind infracțiunile împotriva mediului, care înlocuiește Directiva privind infracțiunile împotriva mediului anterioară din 2008 (Directiva 2008/99/CE), a intrat în

¹³⁷ Austria, Belgia, Cipru, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, Spania, România și Slovacia.

¹³⁸ [Comisia, comunicarea intitulată „Pactul verde european” \[COM\(2019\) 640 final, 11.12.2019\].](#)

¹³⁹ [Directiva \(UE\) 2024/3019 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane \(reformare\) \(JO L, 2024/3019, 12.12.2024\).](#)

¹⁴⁰ [Directiva \(UE\) 2024/2881 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa \(reformare\) \(JO L, 2024/2881, 20.11.2024\).](#)

¹⁴¹ [Regulamentul \(UE\) 2023/1115 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2023 privind punerea la dispoziție pe piața Uniunii și exportul din Uniune a anumitor produse de bază și produse asociate cu defrișările și degradarea pădurilor și de abrogare a Regulamentului \(UE\) nr. 995/2010 \(JO L 150, 9.6.2023, p. 206\).](#)

¹⁴² [Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale și emisiile generate de creșterea animalelor \(prevenirea și controlul integrat al poluării\) \(reformare\) \(JO L 334, 17.12.2010, p. 17\).](#)

¹⁴³ Austria, Bulgaria, Ungaria, Malta, Țările de Jos, Polonia, Slovacia și Slovenia.

¹⁴⁴ Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Cipru, Cehia, Finlanda, Germania, Ungaria, Irlanda, Italia, Malta, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania și Suedia.

vigoare în mai 2024¹⁴⁵. Statele membre au obligația de a transpune noua directivă privind infracțiunile împotriva mediului în legislația națională până la 21 mai 2026 și sunt încurajate să ia măsuri suplimentare și mai ambițioase pentru a consolida lupta împotriva infracțiunilor împotriva mediului, cum ar fi consolidarea lanțului de asigurare a respectării legislației, precum și pentru a combate mai eficient infracțiunile împotriva mediului prin formare, coordonare, cooperare și abordări strategice mai bune.

Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător¹⁴⁶ stabilește un cadru de răspundere pentru mediul înconjurător întemeiat pe principiul „poluatorul plătește” cu scopul de a preveni și a repara daunele aduse mediului. Obiectivele Directivei privind răspunderea pentru mediul înconjurător contribuie la stoparea pierderii biodiversității și la asigurarea unei ape curate și a unor soluri sănătoase. În aprilie 2025, Comisia a finalizat evaluarea Directivei privind răspunderea pentru mediul înconjurător, concluzionând că, deși directiva a fost eficace în asigurarea faptului că toate statele membre ale UE dispun de norme care abordează daunele aduse mediului, aceasta nu este aplicată în mod uniform în toate statele membre și este insuficient utilizată în unele dintre acestea.

În sfârșit, pentru a sprijini guvernanta în materie de mediu în statele membre, Comisia finanțează asistența tehnică și consolidarea capacităților. În acest scop, Comisia utilizează trei instrumente principale: ComPact, instrumentul de sprijin tehnic și instrumentul TAIEX-EIR *inter pares*:

- Inițiativa ComPact din 2023¹⁴⁷ a Comisiei sprijină administrațiile publice și autoritățile naționale din statele membre în punerea în aplicare a reformelor și în anticiparea tendințelor viitoare prin acțiuni specifice puse în aplicare în 2025 și 2026. ComPact promovează utilizarea EIR pentru identificarea cauzelor profunde ale punerii în aplicare ineficiente a legislației și a politicii de mediu de către statele membre, în vederea conceperii unor măsuri de sprijin pentru îmbunătățirea guvernantei în materie de mediu.
- Instrumentul de sprijin tehnic este principalul program al UE care oferă statelor membre cunoștințe tehnice de specialitate personalizate pentru a elabora reforme și pentru a le pune în aplicare¹⁴⁸. Sprijinul se acordă în funcție de cerere și nu necesită cofinanțare din partea statelor membre. El este disponibil pentru orice stat membru care se confruntă cu provocări în ceea ce privește elaborarea, dezvoltarea și punerea în aplicare a reformelor. Aceasta include atât reformele care vizează abordarea priorităților UE, cât și reformele întreprinse la inițiativa statului membru. În fiecare an, statele membre trebuie să își prezinte cererile până la data de 31 octombrie. Ulterior, Comisia aprobă cererile cele mai urgente și de cea mai înaltă calitate în limitele bugetului și ale resurselor sale anuale. De

¹⁴⁵ [Directiva \(UE\) 2024/1203 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal și de înlocuire a Directivelor 2008/99/CE și 2009/123/CE \(JO L, 2024/1203, 30.4.2024\).](#)

¹⁴⁶ [Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului \(JO L 143, 30.4.2004, p. 56\).](#)

¹⁴⁷ [Comunicarea Comisiei intitulată „Consolidarea spațiului administrativ european \(ComPact\)” \[COM\(2023\) 667 final, 25.10.2023\] și \[https://reform-support.ec.europa.eu/public-administration-and-governance-coordination/enhancing-european-administrative-space-compact_en\]\(https://reform-support.ec.europa.eu/public-administration-and-governance-coordination/enhancing-european-administrative-space-compact_en\).](#)

¹⁴⁸ A se vedea [Regulamentul privind instrumentul de sprijin tehnic](#) și [pagina principală a instrumentului de sprijin tehnic](#).

la crearea sa, în fiecare an, cererea a depășit cu mult bugetul și resursele disponibile (bugetul este de 864,4 milioane EUR pentru perioada 2021-2027 în prețuri curente). Instrumentul de sprijin tehnic a avut o contribuție semnificativă la punerea în aplicare a reformelor din domeniul mediului. De exemplu, instrumentul de sprijin tehnic a sprijinit proiecte privind înverzirea bugetelor, punerea în aplicare a principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ” în finanțele publice, pregătirea planurilor naționale de finanțare pentru conservarea biodiversității și eliminarea subvențiilor dăunătoare mediului.

- Instrumentul TAIEX-EIR *inter pares*¹⁴⁹ oferă un instrument flexibil, bazat pe cerere, rapid de pus în aplicare și adaptat pentru a sprijini schimburile *inter pares* între autoritățile naționale, regionale și locale ale statelor membre care pun în aplicare politica și legislația de mediu. Activitățile de învățare reciprocă îmbunătățesc competențele autorităților naționale de mediu, consolidează capacitățile și contribuie la schimbul de experiență și de bune practici. Programul se derulează cu succes, cu implicarea tuturor statelor membre și a diferitelor niveluri ale autorităților de mediu – de la nivel local la nivel național –, organizându-se aproximativ 100 de evenimente TAIEX-EIR *inter pares* (atelieri, vizite de studiu și misiuni de experți) din 2017. Începând cu 2022, Comisia a decis să organizeze ateliere emblematice strategice multinaționale pentru a prezenta acte legislative noi sau viitoare tuturor statelor membre, având loc până în prezent 19 ateliere multinaționale (cifra reflectă situația la 3 aprilie 2025).

Exemple de bune practici

- România a elaborat orientări naționale pentru pregătirea rapoartelor de evaluare a impactului asupra mediului privind proiectele hidroelectrice.
- Spania a dezvoltat instrumente informatice pentru analiza riscurilor, care pot fi utilizate pentru a calcula garanția financiară și pentru a monetiza costurile măsurilor de reparare în temeiul Directivei privind răspunderea pentru mediul înconjurător.

6. Finanțarea

Context: obiective și tendințe pe termen lung, indicatori-cheie și acte legislative esențiale în acest domeniu

Pentru a sprijini competitivitatea durabilă, este esențial ca legislația de mediu a UE să fie pusă în aplicare pe deplin și să fie finanțată în mod corespunzător. Cea mai mare parte a finanțării trebuie să fie asigurată din bugetul public al statelor membre și din fonduri private. Cu toate acestea, fondurile UE (în special din cadrul politicii de coeziune, al PAC și al MRR) aduc o contribuție considerabilă¹⁵⁰ la orientarea punerii în aplicare și ajută la satisfacerea nevoilor de investiții de mediu ale UE, care sunt încă semnificative.

Planul de investiții al Pactului verde european din 2020 corelează finanțarea și investițiile de mediu și mobilizează investiții verzi (publice și private) în valoare de 1 000 de miliarde EUR

¹⁴⁹ A se vedea https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-implementation-review/peer-2-peer_en.

¹⁵⁰ Se estimează că fondurile UE vor atinge 20 % din totalul finanțării pentru mediu din surse UE, naționale și private combinate. Din acestea, 4,1 % aparțin politicii de coeziune, 3,4 %, PAC, 8,6 %, MRR și 2,6 %, BEI. Politica de coeziune oferă o contribuție de 120 de miliarde EUR pentru obiectivele climatice și de 78 de miliarde EUR pentru obiectivele de mediu în perioada 2021-2027.

de-a lungul deceniului. Acesta este sprijinit de bugetul UE pentru perioada 2021-2027, inclusiv de cadrul financiar multianual (CFM), și, suplimentar, de Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) începând din 2021. În prezent, diferite programe care reprezintă aproximativ jumătate din bugetul UE pentru perioada 2021-2027 (de exemplu, Mecanismul de redresare și reziliență, fondurile politicii de coeziune, Fondul InvestEU) includ principiul de „a nu prejudicia în mod semnificativ” cu scopul de a evita sprijinirea activităților care dăunează obiectivelor climatice și de mediu ale UE¹⁵¹.

Taxonomia UE privind activitățile durabile¹⁵² și alte inițiative de finanțare durabilă (cum ar fi Regulamentul privind publicarea de informații privind finanțarea durabilă și standardul UE pentru obligațiuni verzi) au început să sporească transparența și să integreze considerațiile de mediu, preconizându-se că vor redirecționa fluxurile de capital privat către obiectivele de mediu.

Regulamentul privind restaurarea naturii¹⁵³ va necesita mobilizarea finanțării publice și private, inclusiv a unor instrumente de finanțare inovatoare pentru a elimina lacunele în ceea ce privește refacerea biodiversității și a ecosistemelor.

În cadrul EIR, se analizează în continuare nevoile de investiții ale punerii în aplicare a politicilor de mediu și se efectuează o comparație între aceste nevoi și resursele puse la dispoziție, îndeplinindu-se astfel mandatul prevăzut în Planul de investiții al Pactului verde european din 2020.

¹⁵¹ [Beltran Miralles, M., Gourdon, T., Seigneur, I., Arranz Padilla, M. și Pickard Garcia, N., „The implementation of the «Do No Significant Harm principle» in selected EU instruments”](#) (Punerea în aplicare a principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ” în anumite instrumente ale UE), Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2023, JRC135691.

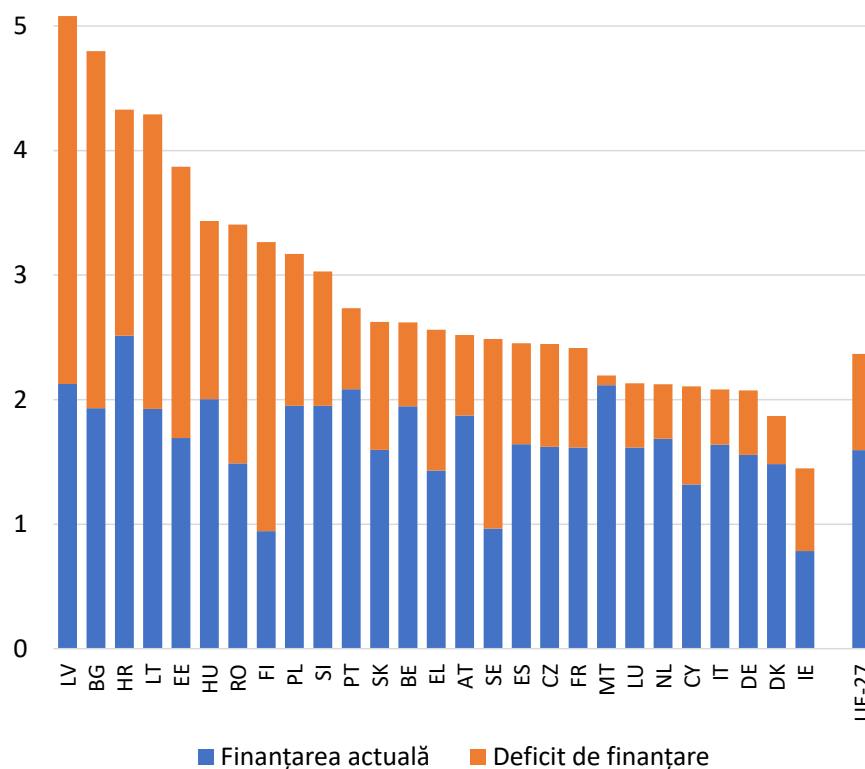
¹⁵² Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile, Regulamentul delegat (UE) 2021/2139 din 4 iunie 2021 (Regulamentul delegat privind taxonomia UE în domeniul climei), Regulamentul delegat (UE) 2022/1214 din 9 martie 2022 (Regulamentul delegat complementar privind taxonomia UE în domeniul climei), Regulamentul delegat (UE) 2023/2485 din 27 iunie 2023 de modificare a Regulamentului delegat privind taxonomia UE în domeniul climei și Regulamentul delegat (UE) 2023/2486 din 27 iunie 2023 (Regulamentul delegat privind taxonomia UE în domeniul mediului).

¹⁵³ Regulamentul (UE) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024 privind restaurarea naturii și de modificare a Regulamentului (UE) 2022/869. A se vedea https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/nature-restoration-regulation_en.

Tabelul 2: Defalcarea estimată a deficitului de investiții de mediu al UE

Obiectivul de mediu	Deficitul de investiții estimat (UE-27, pe an)	
	Miliarde EUR	% din total
Economia circulară și deșeurile	26,6	22 %
Prevenirea și controlul poluării	35,6	29 %
Protecția și gestionarea apei	22,4	18 %
Biodiversitatea și ecosistemele	37,4	31 %
Total	122,0	100 %

Figura 13: Deficitul total de finanțare și de investiții de mediu în UE-27 (2021-2027, % din PIB)

Sursa: calcule DG Mediu, 2025.

¹⁵⁴ Sursa: Analiza internă a DG Mediu, 2025.

Constatări principale

- Nivelul general de finanțare a investițiilor de mediu¹⁵⁵ (din surse naționale și surse UE combinate) în perioada 2021-2027 este estimat la aproximativ 1,6 % din PIB în UE-27. Această valoare este mai mare în comparație cu estimarea EIR 2022 (0,6-0,7 % din PIB pentru perioada 2014-2020), în principal datorită unei creșteri semnificative a investițiilor de referință în economia circulară¹⁵⁶. 17 % din finanțarea estimată provine din fonduri UE în UE-27¹⁵⁷. În unele țări, peste 50 % (de exemplu, Grecia, România și Bulgaria) sau aproape de această valoare (de exemplu, Croația și Slovacia) provin din fonduri UE. Ca medie la nivelul UE, jumătate din finanțarea totală (50,2 %) a provenit din surse publice (fonduri ale UE și surse publice naționale combinate) și, în cazul a nouă țări, ponderea finanțării publice este de peste două treimi, ceea ce demonstrează importanța surselor de finanțare publice.
- Nevoile anuale de investiții de mediu la nivelul UE pentru perioada de programare 2021-2027 sunt estimate la aproximativ 2,4 % din PIB, ceea ce indică un deficit considerabil de investiții (0,8 % din PIB, reprezentând 122 de miliarde EUR pe an), care trebuie abordat pentru a se asigura punerea în aplicare a priorităților de mediu și pentru a se sprijini tranziția verde a UE. Deficitul variază considerabil de la un stat membru la altul, situându-se între 0,4 % și 2,9 % din PIB¹⁵⁸.
- Aproape jumătate din deficitul de investiții de mediu se referă la valoarea însumată a combaterii poluării (29 %) și a protejării și gestionării corpurilor noastre de apă (18 %). Deficitul anual de finanțare în ceea ce privește biodiversitatea și ecosistemele este de aproximativ 31 % din total, ajungând la 37 de miliarde EUR pe an¹⁵⁹. Deficitul de investiții pentru economia circulară și deșeurile este estimat la 22 % din total, ridicându-se la cel puțin 27 de miliarde EUR pe an.
- Nevoile suplimentare de investiții (și anume deficitul de investiții) pentru atenuarea schimbărilor climatice (energie, transporturi) au fost estimate la 477 de miliarde EUR pe an (în raport cu obiectivele pentru 2030), cu încă 35 de miliarde EUR pe an pentru REPowerEU și cu alte 92 de miliarde EUR (cumulate) în perioada 2023-2030 pentru stimularea capacităților de producție din UE care contribuie la obiectivul zero emisii

¹⁵⁵ Finanțarea verde cuprinde finanțarea acțiunilor climatice, dar și finanțarea unor obiective de mediu specifice, cum ar fi controlul poluării industriale, gestionarea apei și protecția biodiversității. În EIR, dat fiind domeniul său de aplicare, acestea sunt analizate separat.

¹⁵⁶ În urma revizuirii de către Eurostat a indicatorului CE privind investițiile private (cei_cie012), care a majorat nivelul de referință de la aproximativ 20 de miliarde EUR pe an la aproximativ 120 de miliarde EUR pe an (printr-o listă de componență mai largă), ceea ce majorează, de asemenea, nevoile totale de investiții. De asemenea, trebuie remarcat faptul că o absorbție mai amplă a fondurilor relevante ale UE a contribuit, de asemenea, la creșterea nivelului de finanțare estimat.

¹⁵⁷ Cu o contribuție suplimentară de aproximativ 3 % din partea BEI, contribuția totală a UE ajungând la aproximativ 20 %.

¹⁵⁸ Sursă: DG Mediu. Trebuie remarcat faptul că reziliența în domeniul apei și punerea în aplicare pe scară largă a economiei circulare pot contribui la nevoile de investiții. Acest lucru face în prezent obiectul unor studii (mai detaliate) privind nevoile de investiții.

¹⁵⁹ Incluzând, de asemenea, costurile suplimentare ale gestionării durabile a solului care decurg din [inițiativa legislativă privind monitorizarea solului](#), dincolo de ceea ce este deja inclus în costurile strategiei privind biodiversitatea pentru 2030 în ceea ce privește gestionarea durabilă a solului.

nete¹⁶⁰. Costurile de adaptare la schimbările climatice pot fi, de asemenea, semnificative, variind de la 35-62 de miliarde EUR (domeniu de aplicare mai restrâns) la 158-518 miliarde EUR (domeniu de aplicare mai amplu) pe an. Investițiile verzi alocate energiei și transporturilor sprijină în mod semnificativ obiectivele de mediu, de exemplu pentru a asigura un aer mai curat în Europa sau pentru a contribui la reducerea zgomotului ambiental. Ele nu vor satisface însă, de exemplu, nevoile semnificative în materie de infrastructură și gestionare a apei și deșeurilor.

- Din întreaga alocare MRR (granturi și împrumuturi) în valoare de 650 de miliarde EUR, 343 de miliarde EUR contribuie la tranziția verde (aproximativ 53 %). Din totalul contribuției verzi, 27 % vizează eficiența energetică, 26 %, mobilitatea durabilă și 19 %, energia din surse regenerabile și rețelele. Contribuția totală la obiectivele de mediu atinge 13 %: apa și mediul marin reprezintă 6 %, tranziția către economia circulară, 4 %, biodiversitatea, 2 %, prevenirea și controlul (dedicat) al poluării, 1 %. În plus, pentru MRR în ansamblu, cheltuielile estimate legate de climă se ridică la aproximativ 42 %, depășind obiectivul de 37 %¹⁶¹.
- Taxele de mediu au atins 2,02 % din PIB (320,8 miliarde EUR) în 2022 (UE-27), din care 1,56 % au reprezentat taxe pe energie, 0,38 %, taxe pe transporturi și 0,08 %, taxe pe poluare/resurse. Subvențiile totale pentru energie au ajuns la 354 de miliarde EUR în 2023 (UE-27), din care 213 miliarde au vizat cererea de energie, 75 de miliarde EUR, sprijinul pentru producție, 44 de miliarde, sprijinul pentru eficiența energetică, 9 miliarde, sprijinul pentru infrastructură, 7 miliarde, sprijinul pentru cercetare și dezvoltare și 5 miliarde, sprijinul pentru restructurarea industriei. Subvențiile pentru combustibilii fosili în UE-27 s-au ridicat la 56 de miliarde EUR în 2021 (0,36 % din PIB-ul UE – valoare stabilă în timp, variind de la un stat membru la altul și între 0,10 % și 1,40 %) ¹⁶².

Exemple de bune practici

- Unele state membre au introdus o taxă în sistem de plată în funcție de cantitatea de deșuri generată, care se calculează pe baza greutății sau al volumului de deșuri generate de gospodării și întreprinderi și colectate de autoritățile de colectare a deșeurilor. Acest instrument sprijină principiul prevenirii generării de deșuri.
- Germania, Franța, Țările de Jos, Italia și Spania s-au evidențiat printr-un nivel ridicat de obligațiuni verzi emise în perioada 2021-2023, în valoare totală de 420 de miliarde EUR (73 % din totalul UE).
- Italia a înregistrat progrese în ceea ce privește urmărirea și raportarea impactului bugetului său național asupra mediului (înverzirea bugetului). Din 2000, Italia raportează cu privire la cheltuielile planificate pentru protecția mediului și gestionarea resurselor.

¹⁶⁰ [Documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Investment needs assessment and funding availabilities to strengthen EU’s Net-Zero technology manufacturing capacity”](#) (Evaluarea nevoilor de investiții și disponibilitățile de finanțare pentru consolidarea capacității de producție de tehnologii care contribuie la obiectivul zero emisii nete în UE), 2023 [SWD(2023) 68 final].

¹⁶¹ A se vedea tabloul de bord al MRR la adresa https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

¹⁶² [Jan Nill, Direcția Generală Afaceri Economice și Financiare, Comisia Europeană, „Fossil Fuel Subsidies in EU Member States – Trends and Analytical Challenges”](#) (Subvențiile pentru combustibilii fosili – Tendințe și provocări analitice), Documentul de discuție nr. 214, 2024.

Raportarea cuprinde și 12 indicatori ai bunăstării echitabile și durabile, în conformitate cu ODD-urile și cu obiectivele stabilite în Agenda 2030.